

Índex

1. Presentació
2. Metodologia d'avaluació
 - 2.1. Introducció
 - 2.2. Marc de referència
 - 2.3. El procés global d'avaluació de la qualitat
3. El procés d'avaluació
 - 3.1. L'avaluació interna
 - 3.2. L'avaluació externa
 - 3.3. Els informes finals
4. Aplicació de la nova metodologia en fase de projecte pilot
5. Protocol d'avaluació i guia per al seu compliment

Annexos

- 1) Avaluació del perfil de formació dels graduats
- 2) La dimensió pràctica del programa de formació
- 3) Plans específics d'actuació vers la inserció professional
- 4) Els resultats professionals
- 5) Recerca
- 6) Document tècnic de comprovació de l'autoinforme

1. Presentació

L'avaluació de la qualitat de les titulacions té prop d'una dècada de tradició a les universitats catalanes. Ja durant el bienni 1992-1994, algunes de les universitats que formen part del consorci que configura l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (AQU) varen participar en un programa experimental d'avaluació de la qualitat dut a terme pel *Consejo de Universidades*. Durant el bienni 1994-1995, varen participar també en un projecte pilot europeu per harmonitzar la metodologia d'avaluació. Ara bé, no ha estat fins el bienni 1996-1997, amb motiu de la creació de l'AQU i d'haver estat engegat un pla d'avaluació institucional per part dels governs de l'Estat i de la Generalitat, que l'avaluació s'ha generalitzat i ha passat a formar part de la manera de fer de les universitats catalanes. Des de 1996 fins ara, una gran majoria de les titulacions que imparteixen les universitats públiques catalanes han estat avaluades seguint un sistema basat en el model europeu, adaptat a la cultura avaluativa del context universitari i social del país.

En un entorn menys canviant podríem, a partir d'ara, aplicar una estratègia basada en el seguiment de les millores planificades per les universitats i mantenir amb pocs canvis el model d'avaluació emprat. En aquest sentit, l'AQU ha dut a terme, recentment, un projecte pilot en aquesta direcció i, actualment, algunes titulacions estan avaluant el seu pla de millores. Ara bé, cap a finals de la dècada del 90 i a principis de l'actual, s'han anat produint una sèrie de canvis significatius que han configurat un nou escenari per a l'educació superior a Europa, a Espanya i a Catalunya. Aquest escenari s'emmarca en les accions dutes a terme pels governs dels estats i de les regions europees, com els documents signats pels responsables d'educació superior a Europa, en especial la Declaració de Bolonya i el Comunicat de Praga, els quals propugnen, entre altres aspectes, un espai europeu per a garantir la qualitat de l'educació superior. El nou marc legislatiu promulgat a l'Estat espanyol, la *Ley Orgánica de las Universidades*, també dedica una especial atenció a l'assegurament de la qualitat i crea una agència d'avaluació i acreditació, la qual comparteix, amb els òrgans d'avaluació de les comunitats autònomes, les funcions d'avaluació, certificació i acreditació, tant de les institucions i titulacions com de les activitats de les persones. Finalment, els debats previs a la preparació de la llei catalana d'universitats han contribuït de forma substantiva a configurar la nova situació. De forma molt breu es pot dir que el nou escenari, en especial a Catalunya, estableix una millor definició dels àmbits d'avaluació i facilita avançar, tant pel que fa a l'assegurament de la qualitat institucional com a la internacionalització de l'ensenyament superior.

L'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya que, des de la seva creació, s'ha compromès amb la garantia de la qualitat, amb la millora contínua de les seves actuacions i amb la internacionalització de les seves activitats, ha pretès fer un pas endavant en concordança amb el nou entorn i treballar per establir un nou model d'avaluació. Aquest model ha d'introduir més racionalitat en el procés d'avaluació i tenir en compte, entre altres aspectes, l'establiment de dades i indicadors de referència validats i de criteris d'avaluació més ben definits per tal de reduir la variabilitat dels criteris emprats en l'emissió de judicis, tant pels comitès interns com, i especialment, pels comitès externs. Alhora que podrà permetre comparar els criteris establerts amb els utilitzats en altres agències europees amb l'objectiu de millorar-los.

Així doncs, per encàrrec de l'AQU, un grup d'experts iniciaren un primer treball i presentaren les grans línies del possible nou model en un seminari celebrat a Sitges l'any 2000, que fou ben acollit. Des d'aleshores, el mateix grup d'experts ha desenvolupat el nou model, basant-se en la proposta inicial, i l'ha presentat i debatut amb experts en avaluació de les universitats catalanes fins a arribar al format actual .

El nou model d'avaluació que es presenta en aquesta guia s'orienta fonamentalment, com el model anterior, cap a la millora de la qualitat i la informació a la societat. Pretén ser una eina útil per a comparar el grau d'assoliment dels requisits de qualitat de la formació universitària en l'entorn internacional i afavorir la mobilitat i la competitivitat en l'espai europeu d'educació superior. També pretén facilitar que es doni més satisfacció a les demandes de formació dels estudiants i millor resposta a les demandes socials, tot garantint l'eficàcia i l'eficiència de les inversions en ensenyament superior. Vol, doncs, ajudar a produir canvis significatius en el disseny de les titulacions i en el procés d'ensenyament/aprenentatge i millorar la qualitat de la informació que l'AQU dona a la societat.

Per aconseguir-ho, el nou model posa èmfasi en els elements clau, i en especial en l'establiment de criteris, en l'ús d'indicadors i de dades quantitatives i en l'establiment de valors de referència o estàndards de qualitat. També reforça l'avaluació externa. És un model més orientat i més sistemàtic que l'anterior i que facilita l'homogeneïtat del procés i el camí cap una possible certificació o acreditació. El canvi és substancial i requereix un nou període de reflexió i debat sobre l'adequació dels continguts, dels estàndards o valors de referència i dels criteris a aplicar.

També requereix que les persones implicades, tant en el comitè intern com, i especialment, en l'extern, tinguin l'expertesa necessària per aplicar adequadament el nou model.

És per això que la posada en marxa d'aquest nou model es fa mitjançant un projecte pilot que servirà per millorar-lo i validar-lo, si és el cas, en una o unes àrees molt concretes. El procés es farà amb una participació molt activa del responsable del grup de treball que ha dissenyat la metodologia, del personal tècnic de l'AQU i dels responsables de les unitats de qualitat de les universitats. Aquest model es compararà també amb altres emprats en agències de diferents països de la Unió Europea, tot participant en projectes internacionals d'avaluació de la qualitat de l'educació superior.

Esperem que els resultats assolits en aquest projecte pilot, i en la comparació internacional, permetin generalitzar el model proposat, introduint-hi totes les millores necessàries, i poder estar així en bones condicions per iniciar una etapa decisiva cap a l'acompliment de l'objectiu de la Declaració de Bolonya d'assolir una dimensió europea de l'assegurament de la qualitat amb criteris i mètodes comparables, en la qual el procés d'avaluació esdevé una de les peces clau, i facilitar una integració millor de les titulacions impartides a les universitats catalanes en l'espai europeu d'educació superior.

2. Metodologia de l'avaluació

2.1. Introducció

L'origen i el desenvolupament de l'avaluació en l'ensenyament superior té enfocaments diferenciats segons el context d'aplicació. La tradició nordamericana, amb una doble via d'acreditació (institucions/titulacions professionals) té distribuïdes les seves competències a través d'associacions d'àmbit regional o professional; la britànica, amb centralització organitzativa (*Quality Assurance Agency for Higher Education*), ampli desenvolupament tècnic i amb distinció entre docència i recerca, ha influït en el desenvolupament de la resta d'experiències europees en l'última dècada.

Per altra banda, el moviment de la gestió de la qualitat total ha aportat una visió de gran interès pel que fa a l'avaluació de la gestió o els serveis. El model EFQM d'avaluació de la qualitat, amb una clara orientació al *client*, és actualment un referent útil. En qualsevol cas, existeix unanimitat a admetre que tota pràctica científica de l'avaluació consisteix en l'obtenció d'evidències (informació objectiva de caràcter quantitatiu i qualitatiu) de manera sistemàtica per tal d'informar correctament una posterior presa de decisions.

L'ús del terme **avaluació institucional de la qualitat de l'ensenyament superior** prové de la tradició europea de la dècada dels noranta i està actualment en revisió com a conseqüència del nou espai europeu d'ensenyament superior, així com de noves estructures jurídiques d'organismes amb competències en l'avaluació i certificació de la qualitat dels programes (titulacions) oferts.

El terme **avaluació o revisió de la qualitat** es proposa com el més lliure dels matisos o de les especificacions afegides en la pràctica per cadascun dels països o sistemes establerts. Així, es considera que l'avaluació institucional forma part de la gestió de la qualitat, la qual es defineix com aquells aspectes de la funció global de gestió que determina i implementa la política de qualitat.

El debat sobre els models d'avaluació institucional s'ha centrat en la confrontació de dos plantejaments: **avaluació interna** *versus* **avaluació externa** i **avaluació basada en judicis d'experts** *versus* **avaluació basada en indicadors de rendiment**. En el fons hi ha la confrontació del model autoregulat i el model de control extern governamental.

L'experiència demostra que es possible incorporar a l'acció elements que inicialment podrien semblar confrontats. Aquest és el repte de la metodologia adoptada per l'AQU, els trets principals de la qual són:

- Avaluació interna (autoinformes) i avaluació externa (experts).
- Indicadors de rendiment (producte) i indicadors d'entrada i procés.
- Informació quantitativa i qualitativa.
- Rendiment de comptes (*accountability*) i millora de la qualitat.
- Independència de gestió de l'avaluació i col·laboració participativa amb les universitats.

2.2. Marc de referència

El model metodològic adoptat pren en consideració tres referents clau:

- 1) El plantejament d'avaluació dels estudis de l'IMHE de l'OCDE que permet establir cinc perspectives de la qualitat en relació a la seqüència lògica del procés de producció:
 - Qualitat del context de referència
 - Qualitat del potencial del sistema
 - Qualitat de l'entrada (*inputs*)
 - Qualitat del procés
 - Qualitat del producte (*outputs*)

Així mateix, l'avaluació de la qualitat del producte implica dos tipus d'anàlisi avaluativa:

- **Anàlisi de rellevància**, que representa la valoració de les fites i dels objectius de la institució (titulació) amb relació a les demandes generals del marc social i la valoració de la pertinència dels resultats amb relació a les fites i els objectius de la institució (titulació).
 - **Anàlisi de resultats**, dels què cal distingir entre els **resultats acadèmics** dels alumnes (acadèmics, coneixements, procediments i actituds), més a curt termini, i els **resultats professionals, socials i personals** que l'ensenyament proporciona als graduats. En resum, els assoliments acadèmics, professionals i personals.
- 2) Un segon referent ha estat el de l'*Association of Ducht Polytechnics and Colleges* que pren en consideració cinc perspectives de la qualitat en el seu enfocament de l'avaluació. Algunes de les preguntes a les quals l'avaluació vol donar resposta són:

→ **Perspectiva disciplinar:**

- Es fa prou atenció, en el programes de les assignatures, al nou desenvolupament disciplinar?
- Els programes de les assignatures estan elaborats d'una manera lògica per tal que encaixin amb l'estructura i les característiques de la disciplina acadèmica?
- Els professors, tenen la qualificació suficient per a ensenyar les assignatures?
- Els professors, tenen un coneixement professional adequat?

→ **Perspectiva econòmica:**

- Fins a quin punt els alumnes assoleixen les fites i els objectius del curs/programa?
- El sistema educatiu i l'organitzatiu, permeten assolir de manera eficaç i eficient els objectius del programa?
- Hi ha proporcionalitat entre els resultats obtinguts i el cost que han generat?

→ **Perspectiva del consumidor:**

- En comparació de programes similars, la institució aconsegueix atraure un nombre suficient d'estudiants?
- Els serveis oferts, satisfan els requeriments i les expectatives dels estudiants?

→ **Perspectiva del mercat laboral:**

- La institució coneix les característiques dels llocs de treball on van els seus graduats?
- Els objectius finals i el contingut dels programes satisfan les necessitats dels camps professionals?
- La institució està prou preparada per a respondre amb rapidesa als nous avenços dels camps professionals dels seus clients?
- Té la institució prou mecanismes d'informació dels nous avenços en els camps professionals per a poder-los incorporar als programes?

→ **Perspectiva de la innovació organitzativa:**

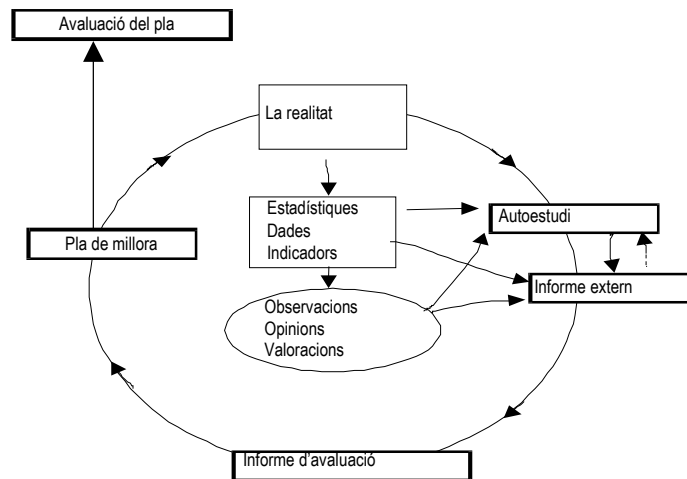
- L'estructura, la cultura i el funcionament de la institució són prou efectius per a assolir la qualitat educativa desitjada?
- La institució té prou garanties per a salvaguardar la qualitat en el present i en el futur?

- 3) El tercer referent és el de **l'avaluació dels resultats**, que és un dels estàndards adoptats per les agències d'acreditació de les institucions universitàries nordamericanes. No hi ha dubte que el procés de convergència cap a un espai europeu comú d'ensenyament superior exigirà poder demostrar **què i com** s'avalua; és a dir, posar a disposició pública les **evidències que avalen la certificació del perfil de formació del graduat** d'una universitat.

2.3. El procés global d'avaluació de la qualitat

El model d'avaluació holandès ha representat un clar referent que ha estat seguit pel nous models que han aparegut a Europa. El capítol 3 de la guia recull amb més detall el procés d'avaluació. La figura següent recull l'adaptació feta a Catalunya i el procés circular i cíclic de l'avaluació de titulacions.

L'espiral d'avaluació de la qualitat

Les fases del procés queden clarament explicitades:

1) Avaluació interna

S'inicia amb la recollida i sistematització de la informació referida a la unitat objecte d'avaluació (realitat). Aquesta informació està composta per estadístics, dades de gestió i indicadors sobre els *inputs*, processos i resultats de l'activitat de la mateixa unitat. L'autoinforme del comitè intern (CAI) integrarà aquesta informació amb les noves observacions, opinions i valoracions generades al llarg del procés.

2) Avaluació externa

Un comitè extern d'avaluació analitza l'autoinforme i realitza una vista *in situ* a la unitat avaluada. A partir de les seves observacions i les informacions, opinions i valoracions recollides durant el contacte amb les diverses audiències entrevistades, emetrà un informe extern. Aquest informe serà sotmès a consideració de la unitat avaluada per tal que faci arribar les al·legacions o consideracions oportunes.

3) Informe d'avaluació

La síntesi ponderada i comprensiva de l'autoinforme i l'informe extern dóna lloc a l'informe definitiu de la unitat avaluada (titulació) que haurà de ser objecte de difusió i publicitat.

4) Metaavaluació

En tota avaluació, i especialment en les aquelles que s'orienten cap a la millora de la qualitat, cal una fase d'anàlisi i de reflexió sobre el procés mateix. El seu objectiu és validar l'avaluació realitzada i analitzar el context i les condicions en què s'ha de generar el pla de millores que seguirà a l'avaluació.

5) Pla de millora

El model d'avaluació ha d'incloure el disseny de les accions que es consideren pertinents per eliminar o minorar les febleses detectades en l'avaluació. L'explicitació dels objectius, accions i indicadors dels assoliments, així com dels responsables de la seva execució, són algunes de les exigències d'un pla de millora.

6) Seguiment i avaluació del pla de millora

Aquesta fase permetrà valorar els canvis reals de millora de la qualitat en la unitat avaluada. S'inicia així un nou cicle d'avaluació continuada de la qualitat en la unitat avaluada.

3. El procés d'avaluació

3.1. L'avaluació interna

La titulació, unitat d'avaluació de l'ensenyament

La titulació, entesa com a referent de formació per a l'alumne, constitueix la unitat significativa en la qual poden analitzar-se el conjunt d'*inputs*, processos i activitats que han de portar a l'obtenció d'un graduat universitari. El programa de formació (el disseny, l'organització, el desenvolupament i els resultats) constituirà el nucli central del contingut a avaluar.

Ara bé, es considera el Departament com a l'òrgan proveïdor dels *inputs* més significatius i el responsable de l'execució de bona part dels processos centrals que intervenen en la formació d'un determinat titulat o titulada, tot i que pot haver-hi una gran variabilitat pel que fa a la intensitat de la participació d'un Departament en les diferents titulacions. En definitiva, cal considerar que la participació del Departament —com a unitat orgànica— en l'avaluació interna és per facilitar les evidències necessàries originades en el seu si. Els seus membres hi participaran com a integrants de la comunitat de la titulació. La *Guia d'avaluació de l'ensenyament* s'estructura des d'aquesta perspectiva.

El procés d'elaboració de l'autoinforme

L'autoinforme representa la peça clau en el model d'avaluació adoptat. Per això és tant important que compleixi tota una sèrie de requisits formals i que garanteixi la qualitat del contingut de cadascuna de les dimensions avaluades.

La responsabilitat de la seva elaboració és del comitè intern d'avaluació (CAI). Aquest comitè, seguint les pautes de la guia, sotmetrà a informació pública l'autoinforme, el qual serà validat per la comunitat de la titulació i posat a disposició del comitè extern d'avaluació (CAE).

Els comitès interns d'avaluació

- a) Comitè de la Universitat. Cada Universitat disposa d'un comitè de qualitat amb una composició i amb un organigrama de relacions amb les unitats a avaluar i amb els òrgans de govern i de representació més alts de la institució específics.
- b) El comitè d'avaluació interna (CAI) de titulació. Es constituirà un comitè *ad hoc* a cada titulació que assumirà la redacció de l'autoinforme i el reportarà al comitè d'avaluació d'Universitat. Un requisit essencial per a la credibilitat del procés d'avaluació intern és la implicació d'agents significatius de la titulació dels àmbits de direcció, professorat, PAS i alumnat. La pràctica demostra que 8 membres (4 acadèmics, 2 PAS i 2 alumnes) són suficients per a cobrir els objectius de representativitat i operativitat.

Mecanismes de publicitat i participació

Els procediments que s'adoptin han de permetre recollir l'opinió dels diferents agents i estaments de l'organització. Des de la mateixa Universitat s'han de fer les accions oportunes de divulgació no solament del compromís amb l'avaluació, sinó també del pla de la mateixa institució i dels suports tècnics i logístics de què disposaran les diferents unitats implicades en el procés d'avaluació intern.

Així mateix, s'emprendran accions d'informació específica a les titulacions que s'han d'avaluar per tal d'assegurar el coneixement del procés. La publicitat de l'autoestudi i la seva tramesa als òrgans significatius (departaments, comissions, associacions d'estudiants, serveis, etc.) són condicions indispensables per a la validació interna del procés.

Els continguts d'avaluació i els seu nivell d'anàlisi

La minuciositat de l'avaluació en una determinada dimensió ha d'anar associada a la importància de les accions de millora posteriors. Una cosa és la simple informació descriptiva d'una realitat determinada i una altra, molt diferent, és quan a partir d'aquesta realitat cal iniciar accions de millora o canvi. La proposta que es presenta ha de permetre centrar o acotar el nivell d'anàlisi de totes les dimensions a avaluar. Per tant, **és convenient fixar el nivell d'anàlisi mínim per a cadascun dels continguts a considerar en l'avaluació d'una titulació.**

Ara bé, atenent a l'objectiu d'assolir la transversalitat de l'avaluació així com la seva adequació a l'especificitat de les àrees temàtiques (grups de titulacions) i als objectius de cada institució/titulació, es proposa que hi hagi:

- a) **Homogeneïtat** en el primer nivell d'anàlisi per a cadascuna de les titulacions avaluades dins d'una àrea específica de referència. Conseqüentment:
 - **Homogeneïtat en el conjunt d'indicadors** sol·licitats que avalen el judici sobre els continguts avaluats.
 - Establiment **d'estàndards específics de referència** en els continguts seleccionats.
 - Obligatorietat en el compliment de la totalitat de l'anàlisi.

El resultat d'aquest primer nivell d'anàlisi hauria de permetre satisfer les necessitats d'informació sobre la qualitat d'una titulació als usuaris/estudiants actuals i potencials. Conseqüentment, el procés d'avaluació d'aquest primer nivell estarà altament **estandarditzat** per tal que exigeixi un esforç raonable als membres de la unitat avaluada.

- b) **Heterogeneïtat** en els següents nivells d'anàlisi segons els objectius específics de la institució/titulació o els resultats obtinguts en el primer nivell. Conseqüentment:
 - Possible diferenciació dels continguts d'avaluació sotmesos a nivells més profunds d'anàlisi entre les titulacions d'una mateixa àrea o institució.
 - Possible combinació d'estàndards de referència transversal amb estàndards interns o objectius específics d'assoliment.
 - Disseny d'un procés d'avaluació *ad hoc*, pel que fa a la seva estructura i al seu desenvolupament, d'acord amb el marc general del pla d'avaluació.

Aquest segon tipus d'anàlisi avaluativa hauria de ser preceptiva per a dur a terme accions de millora de gran abast.

El **compromís d'avaluació**, assumit tant per la institucional com per la titulació, recolliria els aspectes d'homogeneïtat i especificitat i l'acceptació, conscient i lliure, del procés d'avaluació explícit i la qualitat de la seva execució.

El resultat del procés d'avaluació en aquest segon nivell hauria de ser el **pla de millora de la qualitat de la titulació**, el qual hauria de reunir tots els requeriments de compromís institucional i disseny tècnic necessaris. És evident que una possible fase de seguiment hauria de prendre aquest segon nivell com a punt de partida.

Estructura general de l'informe intern d'avaluació (autoinforme)

Tot seguit es detallen les consideracions tècniques i metodològiques que el CAI ha de tenir presents a l'hora d'elaborar l'autoinforme. El seu compliment facilitarà i assegurarà la qualitat del treball i permetrà assentar el procés d'avaluació extern sobre una base sòlida. Cal tenir present que el plantejament i l'estructura del procés d'avaluació pretén fer convergir, en un mateix esquema d'anàlisi, les coincidències i discrepàncies dels punts de vista intern i extern.

El gràfic següent és un exemple de com s'ha de seguir el protocol d'avaluació:

4.4 Activitats curriculars complementàries																					
Pregunta clau 3r PAS	En resum Com valoreu les activitats curriculars complementàries orientades tant al desenvolupament d'habilitats com a l'enriquiment del currículum bàsic?																				
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Les activitats complementàries curriculars són molt</th> <th>A</th> <th>Les activitats complementàries curriculars són adequade</th> <th>B</th> <th>Les complementàries curriculars són poc adequade</th> <th>C</th> <th>Les activitats complementàries curriculars són inadequade</th> <th>D</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Les activitats complementàries curriculars són molt	A	Les activitats complementàries curriculars són adequade	B	Les complementàries curriculars són poc adequade	C	Les activitats complementàries curriculars són inadequade	D												
Les activitats complementàries curriculars són molt	A	Les activitats complementàries curriculars són adequade	B	Les complementàries curriculars són poc adequade	C	Les activitats complementàries curriculars són inadequade	D														
1r PAS	Indicadors: <i>* L'escala de valoracions es troba a la guia d'avaluació</i>																				
	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>a</th> <th>b</th> <th>c</th> <th>d</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Planificació de les activitats curriculars complementàries</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Activitats curriculars complementàries orientades al desenvolupament d'habilitats acadèmiques, professionals o personals</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Satisfacció del professorat amb l'oferta i el desenvolupament d'activitats curriculars complementàries</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		a	b	c	d	Planificació de les activitats curriculars complementàries					Activitats curriculars complementàries orientades al desenvolupament d'habilitats acadèmiques, professionals o personals					Satisfacció del professorat amb l'oferta i el desenvolupament d'activitats curriculars complementàries				
		a	b	c	d																
	Planificació de les activitats curriculars complementàries																				
Activitats curriculars complementàries orientades al desenvolupament d'habilitats acadèmiques, professionals o personals																					
Satisfacció del professorat amb l'oferta i el desenvolupament d'activitats curriculars complementàries																					
<table border="1"> <tbody> <tr> <td>Satisfacció de l'alumnat amb l'oferta i el desenvolupament d'activitats curriculars complementàries</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Satisfacció de l'alumnat amb l'oferta i el desenvolupament d'activitats curriculars complementàries																				
Satisfacció de l'alumnat amb l'oferta i el desenvolupament d'activitats curriculars complementàries																					
2n PAS	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada. 2. Canvis significatius a constatar en el darrer quinquenni 3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors 4. Punts forts més significatius 5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de la seva presència 6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi 																				

1r PAS: Valoració de cadascun dels indicadors que configuren l'apartat

A partir de les dades/evidències disponibles per a cadascun dels indicadors, feu-ne la valoració amb algun dels judicis següents:

a= molt positiu/molt adequat/molt satisfactori

b= positiu/adequat/satisfactori

c= poc positiu/poc adequat/poc satisfactori

d= gens positiu/gens adequat/gens satisfactori

El desig d'objectivar els judicis de valoració del CAI a partir de comparar/contrastar les evidències amb estàndards o valors prefixats i comuns a totes les titulacions (o àrees) i per a cadascuna de les categories i continguts de valoració és una fita difícil, que possiblement no cal assolir. Però cal no oblidar que un dels objectius de l'avaluació interna és el contrast amb les fites i els objectius propis. Tot i això, tenint en compte les característiques actuals del sistema universitari (català i espanyol) pel que fa a la predeterminació (no autonomia) en un seguit de variables clau, sembla lògic iniciar la recerca d'estàndards consensuats.

El CAI haurà de tenir presents quatre tipus de referents en el moment de decidir el judici que millor descriu la realitat de la titulació:

- 1) Les **dades generals del sistema**. És a dir, la posició de la titulació amb relació al conjunt de titulacions de la seva mateixa naturalesa en un indicador determinat.
- 2) Les **dades d'evolució de la pròpia titulació** en el darrer quinquenni, o qualsevol altre tipus de referent intern de la mateixa Universitat.
- 3) Si és el cas, els **estàndards** suggerits pel Comitè Assessor d'Àrea Temàtica de l'AQU.
- 4) Finalment, el criteri del propi CAI o el validat per la comunitat avaluada com a conseqüència d'un procés de consulta més o menys formal.

Una situació ideal seria aquella que permetés oferir a les titulacions a avaluar els referents pel conjunt de titulacions de la seva mateixa naturalesa, com a resultat del fet que, prèviament a l'inici del procés, cadascuna aportés les seves evidències/informació consensuades. Aquesta situació permetria al CAI disposar del mateix marc de referència que tindrien els CAE, en el cas que el procés es fes de manera simultània.

2n PAS: Visió comprensiva de la situació

El compliment dels punts següents permetrà al CAI elaborar un informe d'avaluació prou comprensiu que permeti, tant a la comunitat com al CAE, conèixer i comprendre la situació de la titulació i anar més enllà de la visió analítica del 1r PAS.

- 1) Valoració de la qualitat de l'evidència aportada:
 - Per a cadascun dels aspectes o apartats avaluats, s'especificarà la disponibilitat i ús de l'evidència que ha servit de base per emetre els judicis del 1r PAS.
 - Així mateix, es valorarà la suficiència, pertinència i adequació de l'evidència com a fonament de la valoració realitzada.

- 2) Canvis significatius a constatar en el darrer quinquenni:
- El caràcter cíclic del procés avaluatiu, així com la trajectòria de la titulació, aconsellen prendre en consideració la descripció i valoració de les variacions - canvis- i millores més destacades que s'han produït des de la darrera avaluació. El progrés assolit pot constituir una dada rellevant a integrar en la valoració de la situació actual de la titulació.
- 3) Comentaris/matisacions als judicis emesos:
- En aquest apartat el CAI ha d'incloure totes aquelles consideracions que no ha pogut introduir en la valoració dels diferents indicadors que descriuen la situació d'un determinat aspecte o dimensió pel fet d'haver-se hagut d'ajustar a uns referents o criteris predeterminats. Així, el CAI pot mantenir la coherència del seu **discurs avaluatiu**.
- 4) Punts forts més significatius:
- El CAI ha de recollir, de manera sintètica, aquelles situacions, pràctiques o realitats que representen els punts forts de la titulació, fent un èmfasi especial en la possibilitat d'assegurar la seva vigència o presència a mig termini.
- 5) Punts febles més significatius i possibles explicacions de la seva presència:
- De la mateixa manera, la síntesi dels punts febles o deficiències observades, junt amb les hipòtesis explicatives del perquè de la situació, representa una etapa obligatòria si es volen dur a terme les accions de millora oportunes.
 - El CAI ha de ser prou explícit en la inclusió de tots aquells factors que considera que interactuen en el punt feble detectat. Cal tenir present que un diagnòstic assumit per la comunitat és un primer pas per a minorar el dèficit.
- 6) Direcció de les possibles propostes de millora/canvi:
- De la fase de detecció de debilitats al disseny d'accions concretes de millora hi ha un llarg camí. És un error tractar de dissenyar plans de millora sense haver passat per etapes com:
 - La validació de les febleses per part del CAE en el seu informe.
 - L'assumpció de l'informe final d'avaluació per part de la mateixa institució (Universitat) com a requisit bàsic per a donar suport a accions futures.
 - La presa de contacte amb els requisits tècnics del disseny del pla de millora. Cal no oblidar que aquest pla representa el punt de partida per a un procés de seguiment.
 - Tot i així, sí que és pertinent que el CAI expressi i sotmeti a consideració de les diferents audiències les possibles línies d'actuació que s'haurien d'adoptar per a resoldre o minorar les febleses detectades. D'aquesta manera es pot valorar un primer nivell de coherència entre la situació present i les estratègies proposades per a arribar a la situació desitjada.

3r PAS: Judici global sobre l'apartat avaluat

El CAI s'haurà de pronunciar, amb una valoració global, sobre cadascun dels apartats que es consideren a la guia. D'aquesta manera s'integren l'especificitat (indicadors) i la comprensivitat (apartats) per poder generar una visió global del **perfil de la qualitat de la titulació**. La tipologia de judicis proposats és la resultant de la combinació de dos criteris: el de la fortalesa o debilitat de la situació present i el de l'actitud de l'organització (titulació/Universitat) davant d'aquesta situació.

Per bé que la qualitat d'una titulació és important en un moment determinat, es pot considerar encara més important l'actitud proactiva en la recerca de solucions als dèficits i en el manteniment dels punts forts. En un moment d'incertesa i de canvis accelerats, la capacitat d'adaptació i resposta d'una organització és un valor d'alta consideració.

Les evidències documentals a disposició del CAE

Els possibles annexos a l'autoinforme han de ser pertinents i sintètics. Una altra qüestió són les fonts de dades o dossiers informatius que poden consultar tant pels membres del CAI com del CAE, al llarg del procés d'avaluació. És especialment interessant recollir la informació següent:

- Llista nominal del professorat implicat a la titulació (nom, títols, posició acadèmica, antiguitat, assignatures i grups al seu càrrec i tipus de docència).
- Pla d'estudis i programes de les assignatures, tal com els reben els alumnes a la *Guia docent*.
- Protocols d'exàmens del darrer any de cadascuna de les assignatures.
- Llista de publicacions periòdiques sobre el camp disciplinar de la titulació i que estan a disposició pública de la comunitat.
- Liquidació del capítol 2 del pressupost de l'any anterior i de l'any en curs del centre on s'inscriu la titulació.

El contingut de l'autoinforme

Tot seguit es presenta l'índex que ha de tenir el document d'autoavaluació:

0. EL PROCÉS D'AVALUACIÓ INTERNA
1. LA POSICIÓ ESTRATÈGICA DE LA TITULACIÓ
 - 1.1. Posició estratègica interna
 - 1.2. Posició estratègica externa
2. LA CAPACITAT DEL SISTEMA
 - 2.1. Estudiants
 - 2.1.1. Polítiques de captació i acollida de l'alumnat de la titulació
 - 2.1.2. Perfil d'entrada dels estudiants
 - 2.2. Professors
 - 2.3. Infraestructures i recursos
 - 2.4. Relacions externes
 - 2.5. Planificació de la titulació i gestió de la qualitat
3. EL PROGRAMA DE FORMACIÓ
 - 3.1. El perfil de formació
 - 3.2. El programa de formació (El Pla d'estudis i el Pla docent)
4. EL DESENVOLUPAMENT DE L'ENSENYAMENT
 - 4.1. Organització educativa
 - 4.2. Metodologia docent
 - 4.3. Acció tutorial i orientació
 - 4.4. Activitats curriculars complementàries
5. QUALITAT DELS RESULTATS
 - 5.1. Estratègies d'avaluació dels resultats acadèmics
 - 5.2. Els resultats acadèmics
 - 5.3. Estratègies d'avaluació dels resultats professionals
 - 5.4. Els resultats professionals
 - 5.5. Estratègies d'avaluació dels resultats personals
 - 5.6. Els resultats personals
6. EL PRIMER ANY D'UNIVERSITAT
 - 6.1. El perfil de l'estudiant matriculat
 - 6.2. L'organització de la docència
 - 6.3. El desenvolupament de la docència
 - 6.4. El suport al procés ensenyament/aprenentatge
 - 6.5. Els resultats
 - 6.5.1. Acadèmics
 - 6.5.2. Satisfacció
7. ANNEXOS¹
 - 7.1. Avaluació del perfil de formació dels graduats
 - 7.2. La dimensió pràctica del programa de formació
 - 7.3. Plans específics envers la inserció professional
 - 7.4. Els resultats professionals
 - 7.5. Recerca
 - 7.6. Document tècnic de comprovació de l'autoinforme

¹ Inicialment es proposen aquests, ara bé, segons les necessitats específiques de la titulació s'hi poden incorporar altres documents.

3.2. L'avaluació externa

Introducció

La credibilitat i validesa de l'autoinforme realitzat per la titulació/Universitat ha de ser confirmada per l'avaluació externa, realitzada per un comitè d'experts externs (*peer review*) o CAE. Els orígens d'aquests tipus d'avaluacions els trobem en els comitès d'acreditació de programes, en els *refrees* de les revistes científiques i en les assessores de fons de recerca. Com a conseqüència d'aquests orígens, l'orientació científicoacadèmica i la disciplinària (amb un elevat reconeixement personal) representen els trets distintius dels experts. Així mateix, la cultura del grup on pertany l'expert serà un factor de mediació, explícit o no, dels seus judicis que, inevitablement, tindran un component de subjectivitat.

La validesa i fiabilitat d'aquest tipus d'avaluació són motiu de controvèrsia. Els avantatges de l'avaluació feta per experts són, per una banda, la seva major validesa de contingut, ja que es basen en l'observació i l'estudi directe de la realitat a avaluar gràcies a la visita *in situ* de la unitat avaluada que, d'aquesta manera, dóna la possibilitat de precisar i contextualitzar la informació a analitzar. La riquesa que representa la interacció personal dels experts amb agents significatius dels sistemes a avaluar permet que l'informe d'avaluació no sigui fred o impersonal. Per altra banda, és possible abraçar totes les dimensions del concepte de qualitat, si així ho preveu la *Guia d'avaluació*.

Per bé que vàlids, la fiabilitat dels judicis dels experts està condicionada, en bona mesura, per les evidències (informació objectiva) aportades en l'autoinforme o recollides pel mateix CAE, així com pel compliment metòdic de la *Guia d'avaluació externa*. Aquesta guia assenyala que l'objectiu general de l'avaluació externa és el de formular judicis de valor sobre el disseny, l'organització, el desenvolupament de processos i els resultats de l'ensenyament amb relació als objectius de les unitats avaluades, amb la finalitat d'estimar la seva qualitat i proposar accions de millora.

Composició dels CAE

La seva composició haurà de ser equilibrada i haurà d'incorporar experts acadèmics, de recerca, professionals i d'avaluació. Els membres del CAE (3/4) han de cobrir els perfils següents:

- Expert acadèmic: amb àmplia experiència i prestigi en el camp disciplinari de la unitat avaluada.
- Expert professional: amb àmplia experiència i prestigi en el camp professional vinculat a la titulació avaluada.
- Expert en avaluació institucional: professional de l'àmbit universitari, o no, amb coneixements i experiència en la metodologia d'avaluació de programes;

Els membres dels CAE són nomenats per la direcció de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya, amb el coneixement previ de les titulacions/Universitats. Un dels avaluadors té el càrrec de president del comitè extern.

La visita *in situ*

La seva durada és de tres dies i està prèviament concertada. Hi ha un interval de com a mínim tres setmanes entre la recepció de l'autoinforme i la visita a la institució/unitat a avaluar.

S'inicia amb una trobada del CAE la tarda del primer dia, que servirà perquè cada membre faci una valoració individual de l'autoinforme i per a preparar els continguts a tractar amb cadascuna de les diferents audiències amb què es reunirà. Tot seguit, se suggereix una trobada, que pot ser de caire informal, amb el comitè d'universitat, màxims representants de la institució i membres del CAI.

A partir del segon dia s'inicien les entrevistes amb:

- Comitè intern d'avaluació
- Equip directiu del centre/titulació
- Professorat (8/15 representants)
- PAS (8/10 representants)
- Alumnes (8/10 alumnes de primer cicle i d'últim curs/segon cicle)
- Graduats (8/10 representants de les últimes promocions)

Es fa una visita a les instal·lacions i s'acaba amb una trobada amb el CAI em la qual el CAE presenta de manera oral un esborrany del seu informe.

Estructura de l'Informe extern

En un termini de no més de 4/6 setmanes, el president del CAE haurà de fer arribar al president del CAI l'informe extern d'avaluació. Els seus epígrafs fan referència a:

- Introducció: objectius, composició del CAE, pla de treball, incidències.
- Valoració del procés d'avaluació intern.
- Valoració del CAE.
- Valoració general: punts forts i febles, conclusions i recomanacions.
- Valoració del procés d'avaluació extern.

Reacció de la unitat (titulació) avaluada

El procés d'avaluació institucional es caracteritza per la seva transparència. Així, la unitat avaluada té la possibilitat de matisar l'informe extern. Això no vol dir que hi hagi d'haver un acord absolut entre ambdós comitès, sinó que s'estableix el mecanisme formal perquè quedi constància de les argumentacions valoratives.

Un cop finalitzada aquesta etapa, el CAE considerarà definitiu el seu informe i es tancarà l'etapa d'avaluació externa.

3.3. Els informes finals

L'informe final de la titulació

L'informe final de la titulació ha de tenir un format doble:

- a) Un destinat a la informació externa (a la societat) i que prendrà com a referent l'informe extern. Serà elaborat per l'AQU, sotmès a consideració de la titulació i aprovat pel Comitè Assessor d'Àrea Temàtica corresponent de l'AQU. El seu contingut formarà part de l'informe anual d'avaluació que l'AQU fa públic.
- b) Un destinat a la comunitat de la titulació i a la mateixa Universitat. Correspon al CAI elaborar-lo a partir de l'autoinforme i de l'informe extern. Aquest informe conté una síntesi de la valoració de les diferents dimensions, així com els punts forts i febles i, fonamentalment, **el pla de millora de la titulació**.

Aquest informe serà divulgat àmpliament entre els membres de la comunitat i s'adreçarà al comitè de qualitat de la Universitat. Així l'informe compleix les funcions següents:

- Retre comptes superior sobre el desenvolupament i els resultats de l'avaluació davant un òrgan.
- Garantir el compromís de la comunitat de la titulació per dur a terme les accions de millora que l'informe proposa.
- Garantir el compromís i el suport de la institució amb les propostes de millora.

Considerant el model d'organització i de govern de la Universitat, la inclusió de les propostes de millora en l'informe final reclama una fase prèvia d'interacció titulació/Universitat per mitjà del comitè de qualitat. De no ser així, es podrien iniciar processos paral·lels. És per això que es pot parlar de dues etapes en l'elaboració de l'informe final:

- 1) Primera etapa. S'acaba amb un diagnòstic clar i precís de la realitat i una primera aproximació a les accions que cal emprendre.
- 2) Segona etapa. Es concreta el pla de millora de la titulació, un cop superada l'etapa de negociació.

El comitè de qualitat de la Universitat ha d'exigir que sobre els principals punts febles quedin prou explícits en l'informe:

- La fiabilitat de les evidències en el seu diagnòstic.
- El grau d'acceptació del diagnòstic per part de la comunitat de la titulació avaluada.
- La relació dels punts febles amb els objectius de qualitat.
- La precisió i claredat en l'explicació de les causes de les febleses.

Quant a les propostes de millora, s'haurà de valorar si:

- Són pertinents als punts febles detectats.
- Són prou pertinents i estan prioritzades.
- Són viables, amb relació als graus de responsabilitat de qui les assumeix.
- Hi ha els mecanismes de seguiment per a la seva implantació.

L'informe final de la Universitat

Aquest informe té dues parts molt diferenciades:

- a) Una part en què es fa la metaavaluació del procés d'avaluació i que al final del procés s'ha d'enviar obligatòriament a l'AQU.
- b) Una segona part, opcional, en què la Universitat, a partir de la metaavaluació realitzada, es pot adreçar al comitè de qualitat de la Universitat per tal de suggerir millores en el procés d'avaluació, així com en el propi pla de qualitat de la Universitat.

4. Aplicació de la nova metodologia en fase de projecte pilot

Consideració general

L'aplicació de la nova metodologia en diverses avaluacions transversals d'ensenyaments universitaris representarà el banc de proves que permetrà experimentar la seva viabilitat i incorporar-hi els canvis i ajustos pertinents abans de la seva possible generalització a la resta d'ensenyaments.

L'experiència d'avaluació viscuda prèviament representa un actiu molt important per aquesta segona ocasió, ja que bona part del procediment ja és conegut. Tot i això, cal no oblidar que tot procés d'avaluació té una funció pedagògica implícita. És a dir, pretén avançar i sotmetre a consideració (avaluació) aspectes i situacions de les quals, possiblement, no es tenen totes les evidències adequades per a fonamentar la seva valoració. L'experiència de la primera ronda d'avaluacions posa de relleu l'espectacular avenç que s'ha produït en les nostres universitats, gràcies a l'esforç de les unitats tècniques (UT) i altres serveis de gestió, pel que fa a la quantitat i qualitat de les evidències amb què treballen els comitès interns d'avaluació (CAI). S'espera que aquest nou projecte representi un nou avenç.

Per altra banda, no és possible respondre adequadament als requeriments d'aquesta nova metodologia sense generar un clima de confiança i col·laboració mútua i assumir la necessitat d'assolir consensos en aspectes no definits o fixats a l'inici del procés. La flexibilitat i capacitat d'adaptació a mesura que avança el projecte pilot són, doncs, elements imprescindibles.

Punts d'especial atenció

Els canvis metodològics introduïts aconsellen definir algunes singularitats del projecte pilot. Tot seguit se n'especifiquen els continguts:

1. Els referents (dades quantitatives)

Es considera útil i necessari que, a part de la informació específica de la mateixa titulació, cada CAI disposi de les dades de la resta de les titulacions implicades en el projecte pilot. Les UT assumeixen el compromís de facilitar a l'AQU la informació fixada (taules de dades), per tal de poder elaborar el referent global. A l'inici del procés cal tenir aquest requisit complert. Les especificitats dels centres adscrits impliquen adaptar part de la informació sol·licitada.

2. El suport al CAI

Assegurar la qualitat del procés significa fer un seguiment adequat a través d'accions com ara:

- a) La formació del CAI. L'AQU organitzarà una sessió específica de formació i elaborarà el material específic de suport.
- b) L'establiment, conjuntament amb els UT, d'un protocol de treball i de comunicació CAI/UT, així com d'una agenda de trobades durant el procés. És especialment important complir les directrius que assegurin una qualitat adequada de l'informe d'avaluació intern.

- c) El personal tècnic/gestor de l'AQU oferirà el seu assessorament en totes aquelles situacions de consideració especial.

3. Les accions específiques de seguiment del procés

Es facilitarà la comunicació entre les titulacions i les UT i d'aquestes amb l'AQU per mitjà de mecanismes com ara:

- a) Les reunions tècniques de seguiment. Inicialment es suggereix fer una reunió:
- després d'un mes d'haver-se iniciat el procés d'avaluació interna
 - a la recta final de l'avaluació interna
 - per a l'anàlisi tècnica dels autoinformes
- b) La intranet de la pàgina web de l'AQU (www.agenqua.org)

4. Els comitè d'avaluació externa (CAE)

L'avaluació externa és una etapa clau de la nova metodologia. Experimentar l'adequació i funcionalitat d'un comitè d'avaluació externa transversal (CAET) és un objectiu bàsic d'aquest projecte pilot. L'estructura de l'avaluació externa seguirà el model següent:

- a) Es nomenarà un únic CAET, amb un únic president, que serà el responsable d'avaluar cadascun dels ensenyaments i d'elaborar l'informe final transversal. Amb un sol comitè es pretén garantir una unitat de criteri i, en conseqüència, una homogeneïtat més gran en les avaluacions de cadascun dels ensenyaments.
- b) La composició del CAET seguirà els criteris establerts per l'AQU:
- acadèmics de reconegut prestigi i amb experiència prèvia en avaluació
 - metodòlegs amb un ampli coneixement de la metodologia i experiència en avaluacions prèvies. Serà tasca del metodòleg supervisar tant el procés d'avaluació com la redacció de l'informe
 - professionals que coneguin el camp professional dels graduats de les titulacions avaluades
- c) El nombre de membres del CAET serà el mínim possible, però estarà amb relació a la disponibilitat temporal dels seus integrants. En qualsevol cas, s'assegurarà la presència de més de dos metodòlegs.
- d) Dins del CAET s'articularen diferents comissions (les mínimes possibles) que actuaran com a comitès externs en cadascuna de les avaluacions. S'assegurarà, en la mesura que sigui possible, la presència de membres que ja hagin intervingut en avaluació anteriors del mateix ensenyament.
- e) Es farà èmfasi en la formació del CAET, especialment en aquells trets diferencials de la metodologia que cal emprar. Així, es planifiquen dos moments:

I. Presentació i anàlisi de la metodologia d'avaluació. Els objectius són:

- Acotar, matisar o generar referents específics de l'ensenyament que puguin ser d'utilitat al comitè intern.

- Debatre i decidir criteris d'actuació i coordinació de les comissions dins del CAET.
 - Debatre i concretar el desenvolupament de la visita in situ, així com explicitar consideracions a considerar pel CAI.
- II. Anàlisi dels informes d'avaluació interna i preparació de la visita. Els objectius d'aquesta sessió són:
- Conèixer la valoració del procés d'avaluació interna.
 - Supervisar l'anàlisi i la valoració dels informes interns.
 - Determinar aclariments o concrecions possibles a les evidències aportades o sol·licitar-ne de noves.
 - Acotar les **preguntes clau** a plantejar a les diferents audiències.
 - Revisar la idoneïtat del programa de la visita.

5. L'informe final

El tipus i la naturalesa de la informació i les dades que calen en el procés d'avaluació intern i extern, l'ús de referents (no utilitzats fins ara) i el nou format d'explicitació dels judicis valoratius aconsellen adoptar una actitud prudent a l'hora de definir *a priori* el format i els continguts de l'informe final d'avaluació. Es considera oportú assenyalar alguns punts que poden orientar les decisions. Així, cal distingir entre dos tipus d'informe:

- 1) Informe del projecte, que fa una atenció especial a les dimensions metodològiques:
 - instruments/protocols
 - evidències
 - processos
 - resultats (informes)

No s'ha d'oblidar que l'objectiu prioritari del projecte pilot és la valoració de l'experiència. Poder disposar d'aquesta valoració serà una de les tasques clau de l'AQU.

- 2) Informe públic de les titulacions. Més enllà de la seva aprovació per part del comitè assessor d'àrea temàtica, el format i els continguts de l'informe hauran de ser objecte de diàleg entre les parts, prenent en consideració la fiabilitat i validesa de les evidències recollides, les valoracions realitzades, així com el grau d'acompliment de les pautes del procés d'avaluació que fixa la *Guia d'avaluació*.

L'experiència viscuda, basada en una actitud de col·laboració franca i de compromís de rigor entre les universitats catalanes i l'AQU, representa un argument suficient per augurar que la decisió sobre l'informe final obtindrà els mateixos bons resultats.

5. Protocol d'avaluació

Escala de valoració:

- a) Molt positiu / molt adequat / molt satisfactori / totalment
- b) Positiu / adequat / satisfactori / bé
- c) Poc positiu / poc adequat / poc satisfactori / poc
- d) Gens positiu / gens adequat / gens satisfactori / molt poc

0 El procés d'avaluació interna

En resum:

Valoració global del procés d'avaluació interna de la titulació

Molt positiu	A	Positiu	B	Poc positiu	C	Gens positiu	D
--------------	---	---------	---	-------------	---	--------------	---

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol.

	a	b	c	d
0.1. Actitud de la comunitat de la titulació respecte al procés d'avaluació				
0.2. Suport i col·laboració de la unitat tècnica d'avaluació				
0.3. Suport i col·laboració dels òrgans de govern de la universitat				
0.4. El procés intern d'elaboració de l'informe				
0.5. Les accions de difusió i foment de la participació en el procés d'avaluació				
0.6. El nivell de resposta de la comunitat en el procés				
0.7. Valoració global de l'informe intern				

1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada.
2. Canvis significatius en relació amb l'anterior procés d'avaluació.
3. Comentaris i matisacions sobre les valoracions dels indicadors.
4. Punts forts més significatius.
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de la seva presència.
6. Direcció de les possibles propostes de millora i canvi.

0. El procés d'avaluació interna

Aquest apartat apareix en la guia com a primer punt per confegir una estructura lògica a l'informe d'avaluació interna. Tot i això, el tractament s'hauria de dur a terme en acabar l'autoavaluació perquè representa la reflexió final del CAI sobre **el procés l'avaluació interna i el producte final**, l'autoinforme d'avaluació. Aquest apartat representa una peça clau per contextualitzar i validar el contingut del document i per preparar adequadament el procés d'avaluació externa.

Es proposa que el CAI reflexioni sobre els aspectes següents:

- L'actitud de la comunitat davant el **compromís** d'avaluar.
- El suport i la col·laboració que el CAI ha obtingut dels òrgans de govern i dels serveis relacionats amb l'avaluació (en especial de les unitats tècniques).
- El procés d'elaboració de l'autoinforme d'avaluació (el treball dut a terme pel CAI).
- Les accions de difusió de l'autoinforme i els resultats, pel que fa a la participació i la qualitat de les aportacions.
- El document mateix (autoinforme).

Les evidències per justificar la valoració es poden obtenir a través de procediments com ara:

- Les actes de les sessions del CAI.
- L'arxiu documental de les comunicacions, les peticions d'informació, la recepció de suggeriments, les convocatòries, etc.
- Els informes preliminars.
- Les valoracions individuals (anònimes) de cada membre del CAI sobre cadascun dels indicadors suggerits. Aquest procediment té un interès especial.

L'estructura i el contingut de l'avaluació proposats en aquest apartat no ha de representar un obstacle perquè el CAI faci tots els aclariments, les precisions o les ampliacions que cregui convenientes. La proposta de metaavaluació que es fa del procés intern ha de ser completa. Cal tenir present que el procés posterior de **planificació de les accions de millora** ha de tenir assegurada la qualitat del punt de partida: l'avaluació interna.

Finalment, i per potenciar la utilitat del procés d'avaluació externa, se suggereix al CAI que expliciti les consideracions prèvies que vol fer arribar al Comitè Extern d'Avaluació, tant pel que fa a la contextualització de la lectura i l'anàlisi del document mateix com pel que fa al procés d'avaluació extern.

A l'**annex 6** es dona un document tècnic de comprovació del qüestionari.

1 La posició estratègica de la titulació

1.1 Posició estratègica interna

En resum:

És favorable la posició estratègica de la titulació amb relació al context intern de la Universitat?

Molt favorable	A	Favorable	B	Poc favorable	C	Gens favorable	D

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol.

	a	b	c	d
1.1.1. Posició amb relació a la quantitat d'estudiants que hi accedeixen i a la demanda en primera opció respecte a les altres titulacions de la universitat i del centre				
1.1.2. Posició amb relació al nombre d'estudiants total respecte a les altres titulacions de la universitat i del centre				
1.1.3. Posició amb relació al percentatge d'estudiants que entra en 1a opció i amb una nota d'accés entre 7 i 10 respecte a les altres titulacions de la universitat i del centre				
1.1.4. Posició de la titulació amb relació al perfil educatiu i les característiques generals de la universitat				
1.1.5. Posició amb relació al percentatge de docència assumit per professorat estable respecte a les altres titulacions de la universitat i del centre				
1.1.6. Valoració del nombre de professors vinculats a la titulació que tenen algun càrrec de gestió a la universitat				
1.1.7. Posició de la titulació respecte del nombre d'associats reals. Adequació al perfil professionalitzador de la titulació				
1.1.8. Percepció de la titulació sobre el grau de suport institucional				

1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada
2. Canvis significatius que s'han de constatar en el darrer quinquenni
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors
4. Punts forts més significatius
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de la seva presència
6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi

1. Posició estratègica de la titulació

El contingut que s'ha d'avaluar en aquest primer capítol fa referència a la fortalesa de la titulació amb relació a la presència en un escenari universitari canviant i competitiu. La valoració sobre el present i el futur de la titulació s'ha de dur a terme mitjançant la consideració de dos factors:

- la posició estratègica **interna** de la titulació
- la posició estratègica **externa** de la titulació.

En el moment de fer-ne la valoració, el CAI hauria de considerar la significació diferent (amb relació al moment, al context politicosocial o a la tradició universitària) que poden tenir els diversos indicadors que es presenten en la valoració. També és interessant considerar la singularitat o no de l'ensenyament en relació amb la tipologia de les altres titulacions ofertes per la universitat (1.1.4).

1.1. Posició estratègica interna de la titulació

Les **evidències** que el CAI ha de considerar són de quatre tipus:

- **Quantitat i qualitat** de l'alumnat que accedeix a la titulació. Les dades de les **taules 1a, 1b, 2 i 3** permeten que el CAI disposi de prou evidències —oferta, demanda, estudiants de nou accés, estudiants totals matriculats, estudiants a temps complet, distribució per notes, etc.— per situar la titulació en una posició de més o menys fortalesa, d'acord amb la trajectòria evolutiva i amb la situació amb relació a la resta de titulacions de la universitat i, en especial, en relació amb altres titulacions iguals i afins.
- **Participació del professorat estable** en la titulació i la presència en posicions estratègiques com un indicador de **compromís de continuïtat** de l'activitat de la titulació. Les dades de la **taula 10** —indicadors de tipologia docent i plantilla— s'han de valorar segons el referent del conjunt de la universitat —**taula 1b** i indicadors de referència dins de la universitat.
- **Sentiment de seguretat i permanència** en la comunitat de la titulació. Aquest **sentiment** pot estar fonamentat tant des d'un punt de vista intern com des d'un d'extern. No sempre cal ni és pertinent recórrer a processos d'enquestes massives (i fora de context) per obtenir informació sobre aquest aspecte. Opinions qualitatives i significatives, tant del professorat com de l'alumnat, poden ser un punt de partida perquè el CAI les sotmeti a valoració en el procés de redacció de l'informe intern.
- **Evidència documental d'aspectes de planificació**, tant d'un aspecte cabdal com ara els recursos humans (factor clau en l'avaluació), com d'altres aspectes o elements que configuren qualsevol projecció estratègica de futur. La presència o absència d'aquesta evidència, així com la qualitat, constitueixen els referent que el CAI ha de considerar per emetre un judici de valoració.

1.2 Posició estratègica externa

En resum:

És favorable la posició estratègica de la titulació amb relació al context extern?

Molt favorable	A	Favorable	B	Poc favorable	C	Gens favorable	D

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol.

	a	b	c	d
1.2.1. Posició amb relació a la quantitat d'estudiants que hi accedeixen respecte a titulacions idèntiques de les universitats catalanes				
1.2.2. Posició amb relació a la quantitat total d'estudiants respecte a titulacions idèntiques de les universitats catalanes				
1.2.3. Posició amb relació al percentatge d'estudiants que entra en 1a opció i amb una nota d'accés entre 7 i 10 respecte a titulacions idèntiques de les universitats catalanes				
1.2.4. Posició amb relació al percentatge de docència assumit per professorat estable respecte a titulacions idèntiques de les universitats catalanes				
1.2.5. El professorat associat amb què compta la titulació forma part de xarxes, són de prestigi reconegut?				
1.2.6. Percepció de la titulació sobre posició competitiva respecte a titulacions idèntiques de les universitats catalanes i europees properes				
1.2.7. Qualitat de la inserció professional dels graduats després de 2 anys amb relació al context				
1.2.8. Cobertura de les expectatives de demanda de graduats en el proper quinquenni				
1.2.9. Posició respecte a titulacions idèntiques de les universitats catalanes amb relació a la quantitat de convenis de cooperació/transferència de tecnologia				
1.2.10. Percepció de la titulació sobre el grau de suport social i polític del context geogràfic				

1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada
2. Canvis significatius que s'han de constatar en el darrer quinquenni
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors
4. Punts forts més significatius
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de per què hi són presents
6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi

1.2. Posició estratègica externa

Més enllà dels referents oferts i per facilitar al Comitè Intern la valoració d'aquests indicadors, seria convenient que els departaments facilitessin la informació complementària o específica al seu abast (per exemple, 1.2.9). Una comunicació prèvia del Comitè Intern (que especificués les demandes d'informació) i una reunió posterior amb els directors seria una acció suficient. De totes maneres, el CAI hauria d'avançar valoracions que, durant l'audiència pública, serien assumides o rebutjades per la comunitat de la titulació.

El CAI haurà de disposar d'evidències de la mateixa naturalesa que les de l'apartat anterior (quantitat i qualitat de l'alumnat, professorat estable i percepció de la fortalesa competitiva) i, d'altra banda, de nous elements que fan referència a:

- La **posició de mercat** de la titulació: situació laboral dels graduats i perspectiva d'ocupació. Les dades sobre la situació laboral dels graduats estan disponibles a les **taules 14 i 15**. Ara bé, resulta més difícil obtenir evidències sobre les perspectives de futur. En aquest sentit, el CAI hauria d'explicitar un escenari possible que serà objecte de ratificació durant el procés d'avaluació.
- La **posició social** de la titulació. En aquest apartat cal considerar dos indicadors. D'una banda, els **convenis de col·laboració** (que són de constatació documental fàcil) i, de l'altra, el grau de **suport social i polític** de la titulació: encàrrecs d'estudis, informes d'altres institucions, col·laboracions significatives amb organitzacions i institucions, contactes personals, etc. (més difícils de documentar).

2 La capacitat del sistema

2.1 L'alumnat

En resum:

El perfil de l'alumnat de la titulació, en termes de formació, capacitat i dedicació a l'estudi, és adequat i respon a les característiques de la titulació?

Molt adequat	A	Adequat	B	Poc adequat	C	Gens adequat	D

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol.

	a	b	c	d
--	---	---	---	---

Perfil de l'alumnat

2.1.1. Vies d'accés de l'alumnat a la titulació i incorporació en cursos superiors				
2.1.2. Estratègies i instruments per conèixer l'alumnat de nou accés				
2.1.3. Preparació prèvia de l'alumnat i disponibilitat per seguir els ensenyaments (treball, desplaçaments, etc.)				
2.1.4. Interès i motivació de l'alumnat de nou accés per a l'ensenyament (titulació)				
2.1.5. Grau de satisfacció de les expectatives de l'alumnat sobre l'ensenyament				
2.1.6. Participació de l'alumnat en eleccions, associacions estudiantils i en altres activitats de socialització				
2.1.7. En quina mesura canvia l'opinió i les expectatives que té l'alumnat sobre l'ensenyament al llarg de la formació?				

Polítiques de captació i acollida de l'alumnat a la titulació

2.1.8. Estratègies per conèixer la procedència de l'alumnat. (Centres d'ensenyament no universitari)				
2.1.9. Les accions informatives i els documents divulgatius emprats per a la captació: portes obertes				
2.1.10. Les accions informatives i els documents divulgatius emprats per a l'acollida: jornada d'acollida al nou alumnat				
2.1.11. Accions de connexió amb la secundària i l'FP				

1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada
2. Canvis significatius que s'han de constatar en el darrer quinquenni
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors
4. Punts forts més significatius
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de per què hi són presents
6. Direcció de les propostes possibles de millora/canvi

2. La capacitat del sistema

La capacitat del sistema fa referència a tots els elements que determinen el desplegament del programa de formació d'una determinada manera. En aquest sentit, el contingut que ha d'avaluar pel CAI comprèn els apartats següents: 2.1. *L'alumnat*; 2.2. *El professorat*; 2.3. *Les infraestructures*; 2.4. *Les relacions externes*; 2.5. *La planificació de la titulació i la gestió de la qualitat*.

2.1. L'alumnat

La pregunta clau respon al perfil de l'alumnat, tot i això, el conjunt d'indicadors d'acollida haurien de tenir una valoració diferenciada quan dueu a terme els vostres comentaris i matisacions sobre les valoracions dels indicadors (punt 3).

Polítiques de captació i acollida de l'alumnat a la titulació

Dins l'apartat *perfil de l'alumnat* s'agrupen indicadors referents a l'alumnat de primer any, així com al conjunt de l'alumnat, en general (2.1.3, 2.1.4 i 2.1.5). Seria d'interès que el CAI recollís, si escau, la diferència possible entre l'alumnat de primer any i el de cursos superiors (punt 3).

El CAI ha de disposar d'un dossier documental amb tota la documentació que té la universitat sobre aquest aspecte. Haurà de fer una valoració de la qualitat del conjunt d'iniciatives i valorar-ne l'eficàcia.

Les evidències documentals en què s'hauran de basar els judicis del CAI en aquest apartat són:

- Pla de captació i acollida de la titulació i altres mecanismes de captació (jornades d'acollida, Saló de l'ensenyament, Web, etc.).
- Publicacions (fulletons, tríptics, etc.) editades per la universitat, adreçades a l'alumnat de secundària i a l'alumnat nou. Caldrà fer atenció a les relacions que la universitat manté amb centres de secundària.

Els **referents** que el CAI ha de considerar són els descrits en el *Marc general per a una bona transició dels estudiants de batxillerat a la universitat*, editat per l'AQU.

Perfil d'entrada de l'alumnat

La primera reflexió del CAI sobre el perfil de l'estudiant s'hauria de basar en qüestions com ara:

- Què sap la titulació de l'estudiant de primer any?
- Com i quan s'obté aquest coneixement? Quines estratègies s'han implementat per conèixer el perfil i el nivell de preparació dels estudiants?
- I, de manera especial, quin ús es dona al coneixement de les característiques d'aquest estudiant?

El CAI hauria de disposar d'una síntesi de tota la informació que la universitat té sobre aquesta dimensió. Més enllà de la **taula 2**, preparada per la unitat tècnica, sobre l'opció d'elecció, la nota d'accés, etc., seria interessant disposar d'informació relativa als itineraris de formació (tipus de batxillerat o d'altres estudis), a preuniversitaris, a motivacions i interessos o situació sociofamiliar (i, fins i tot, laboral). També és imprescindible tenir els resultats de les estratègies implementades per conèixer el nivell de preparació dels estudiants que es matriculen per primer cop a la titulació.

El judici sobre la qualitat i l'adequació de l'estudiant a la titulació hauria de tenir present la trajectòria evolutiva dins la titulació, així com referents externs d'altres titulacions.

Els **referents** que el CAI ha de considerar són l'evolució en el darrer quinquenni dels indicadors de notes de tall via PAU i FP, i les corresponents notes de tall equivalents en el conjunt de titulacions de l'àrea. La titulació pot valorar aleshores la posició que ocupa respecte de la mitjana catalana.

2.2 El professorat

En resum:

El perfil, el volum i la situació del professorat de la titulació són adequats i s'ajusten a les característiques i les necessitats de la titulació?

Molt adequats	Adequats	Poc adequats	Gens adequats
A	B	C	D

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol

	a	b	c	d
2.2.1. El perfil acadèmic del professorat (formació acadèmica, experiència docent i investigadora, categories)				
2.2.2. El perfil d'experiència professional (tant del professorat permanent com de l'associat)				
2.2.3. El perfil de gènere i edat				
2.2.4. Adequació del nombre de professors al nombre d'estudiants				
2.2.5. Tipologia de professorat responsable de la docència en el primer any (teoria/pràctica)				
2.2.6. Valoració dels resultats de l'avaluació de professorat (docent i investigadora)				
2.2.7. Valoració del nivell de formació i innovació docent del professorat				
2.2.8. Valoració de la satisfacció amb els incentius a la funció docent del professorat				

1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada
2. Canvis significatius que s'han de constatar en el darrer quinquenni
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors
4. Punts forts més significatius
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de per què hi són presents
6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi

2.2. El professorat

La importància de la qualitat dels recursos humans docents reclama una atenció especial per part del CAI. Per tant, s'aconsella fer una lectura inicial d'aquest apartat i del 2.5 (*Sobre la planificació i la gestió de la qualitat a la titulació*) amb la finalitat de disposar d'una visió que permeti integrar la situació present (resultats) amb les polítiques d'actuació de la institució.

D'altra banda, algunes de les evidències necessàries en aquest apartat seran útils als punts 2.5.12 i 2.5.13 (professorat), per bé que en aquest hauran d'actuar de centrar en el nivell/assoliment present (la satisfacció amb l'actuació docent, amb el nivell d'innovació docent, amb la relació entre el professorat i l'alumnat, etc.).

Pot tenir un interès especial per a determinats ensenyaments reflexionar sobre els indicadors de gènere i edat del professorat si es tenen en compte els possibles canvis i escenaris futurs, tant pel que fa a la tipologia dels estudiants com a la previsió de nous recursos humans.

El CAI haurà de tenir presents en les seves reflexions els criteris de qualitat més significatius de l'ensenyament: preparació acadèmica (doctorat), experiència professional i docent, situació acadèmicoadministrativa, per tal de fer una valoració sobre el professorat de la titulació.

Les evidències en què s'hauran de basar els judicis del CAI en aquest apartat són:

- **Taula 10**, preparada per la unitat tècnica, amb els indicadors de la tipologia docent, la plantilla de la titulació i el professorat a temps complet, així com alguns indicadors referents a la investigació.
- Documentació sobre el perfil de formació del professorat i una síntesi dels currículums.
- Estructura del professorat en titulacions d'altres universitats.
- Formació: pla de formació del professorat a escala de la universitat, com ara els cursos organitzats per l'ICE (i el nombre de participants). Pressupost que es dedica a la formació.
- Avaluació: documentació sobre la política d'avaluació i els mecanismes explícits (resultats de les enquestes del professorat). Pressupost destinat a l'avaluació del professorat.
- Incentius: convocatòries oficials, reconeixements, premis.

Els **referents** que el CAI ha de considerar són els principals indicadors de professorat que deriven de la **taula 10** per al conjunt dels ensenyaments de l'àrea, la qual cosa permetrà a la titulació situar-se respecte a altres titulacions de l'àrea a Catalunya. La titulació podria recollir dades d'altres anys per estudiar l'evolució en el temps.

2.3 Infraestructura

* La naturalesa de la titulació marcarà l'especialitat de certes instal·lacions

En resum:

Com valoreu les infraestructures disponibles amb relació a les característiques de la titulació?

Nota: tingueu en compte el grau de carències a l'hora de valorar les infraestructures.

Molt adequades	Adequades	Poc adequades	Gens adequades
A	B	C	D

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol.

a	b	c	d
---	---	---	---

Instal·lacions i infraestructures específiques

2.3.1. Aulari (aules amb suport multimèdia, sense suport multimèdia i informatitzades)				
2.3.2. Espais per fer pràctiques				
2.3.3. Sales d'estudi				
2.3.4. Altres instal·lacions específiques de l'ensenyament				

Instal·lacions i infraestructures generals

2.3.5. Biblioteca				
2.3.6. Infraestructura general de noves tecnologies				
2.3.7. Seguretat i conservació de les instal·lacions				
2.3.8. Serveis de caràcter general (restauració, copisteria, etc.)				

1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada
2. Canvis significatius que s'han de constatar en el darrer quinquenni
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors
4. Punts forts més significatius
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de per què hi són presents
6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi

2.3. Infraestructures

El CAI ha de fer una reflexió sobre la funcionalitat i l'ús del conjunt d'infraestructures de la titulació. Així mateix, també ha de conèixer quina valoració (satisfacció) en fan els usuaris. En els casos en què les infraestructures d'ús i serveis de la titulació siguin molt diferents de les del centre on s'adscriu s'haurien de fer les pertinents consideracions sobre aquestes diferències.

Pel que fa als serveis generals, si bé cal fer una consideració global sobre cadascun, el CAI pot identificar-ne aspectes que impliquin una anàlisi més detallada.

Quant a la biblioteca, per la seva funció especial, és recomanable fer atenció als informes d'avaluació que ja hi ha, així com a l'informe transversal de l'AQU sobre els serveis bibliotecaris de les universitats públiques catalanes.

Les evidències en què s'hauran de basar els judicis del CAI en aquest apartat són les següents:

- Relació de recursos i instal·lacions de la titulació (**taules 11 i 12**). Pot ser interessant fer una comparació amb altres instal·lacions d'institucions semblants.
- **Taula 13** de biblioteques, que presenta dades generals, econòmiques i d'ús del servei i dades sobre el personal de la biblioteca i les titulacions i departaments als quals presta servei.
- Evidència documental del pla de desenvolupament de les TIC a la universitat. Pressupost que s'hi dedica.
- Evidència documental de plans d'evacuació, de reciclatge, de residus i evidència documental d'inspeccions de seguretat (laboratoris, tallers, etc.).
- *Marc general per a l'avaluació de serveis, instal·lacions i equipaments a l'abast dels estudiants (AQU).*

Per a aquest apartat, els **referents** que apareixen en el *Marc general per a l'avaluació de serveis, instal·lacions i equipaments a l'abast dels estudiants* són un punt de partida per a la valoració. Així mateix, el CAI haurà de valorar l'adequació de les instal·lacions en comparació amb altres titulacions semblants i considerar l'evolució en el darrer quinquenni. També pot ser interessant tenir en compte les recomanacions de l'*Informe transversal dels serveis bibliotecaris*, editat per l'AQU.

2.4 Relacions externes

En resum:

Valoreu la quantitat i la qualitat de les relacions externes que manté la titulació amb altres universitats, l'administració, les empreses i les institucions, tant de l'àmbit nacional com de l'internacional.

Molt satisfactòries	A	Satisfactòries	B	Poc satisfactòries	C	Gens satisfactòries	D
---------------------	---	----------------	---	--------------------	---	---------------------	---

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol.

	a	b	c	d
2.4.1. Mobilitat del professorat				
2.4.2. Mobilitat de l'alumnat cap a altres centres: nombre d'intercanvis i àrees de destinació (països i universitats)				
2.4.3. Acollida d'alumnat d'altres centres: nombre d'intercanvis i àrees d'origen (països i universitats)				
2.4.4. Resultats acadèmics de l'alumnat que ha estat en altres universitats en règim d'intercanvi				
2.4.5. Satisfacció de l'alumnat sobre els intercanvis				
2.4.6. Convenis de col·laboració institucional (no s'inclouen els que estan relacionats amb les pràctiques externes dels l'alumnat)				
2.4.7. Participació en xarxes d'ensenyaments semblants d'àmbit internacional				

1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada
2. Canvis significatius que s'han de constatar en el darrer quinquenni
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors
4. Punts forts més significatius
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de per què hi són presents
6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi

2.4. Relacions externes: mobilitat de l'alumnat i el professorat

Dos aspectes apareixen en aquest apartat: el primer fa referència a la mobilitat de l'alumnat (tema d'atenció especial davant el futur espai d'ensenyament superior europeu); el segon fa referència a les relacions amb la mateixa comunitat universitària nacional i internacional (xarxes) i amb el marc d'actuació professional dels graduats (convenis).

Quant a la mobilitat de l'alumnat, el CAI ha de disposar de la informació que hi hagi en diferents serveis sobre el nombre d'estudiants que participen en programes d'intercanvi, els resultats acadèmics i el grau de satisfacció.

Quant al professorat, caldrà fer una atenció especial al volum d'intercanvis, molt especialment, a la dimensió docent.

Des del punt de vista institucional, cal fer referència a activitats o acords com ara la participació en projectes com ara el Tuning, convenis per a la doble titulació, establiment de titulacions conjuntes (*Joint degrees*), etc.

Les evidències en què s'hauran de basar els judicis del CAI en aquest apartat són les següents:

- Planificació de les relacions externes. Reglament de funcionament del servei o comissió de relacions externes.
- Percentatge d'estudiants que es graduen i que han participat en algun intercanvi (**taula 8**).
- Evidències documentals sobre plans d'intercanvi, com ara els convenis signats amb altres institucions nacionals i internacionals. Pot ser interessant fer-ne una comparació amb altres institucions semblants.
- Enquestes de satisfacció (i els resultats obtinguts) a l'alumnat i el professorat sobre aquesta dimensió.

Les **referències** que cal considerar són l'evolució en el darrer quinquenni d'algun dels indicadors de la **taula 8** i la situació amb relació a la mitjana catalana. La titulació, per dur a terme aquest estudi sobre l'evolució en el temps, haurà de recollir dades d'anys anteriors.

2.5 Planificació de la titulació i gestió de la qualitat

En resum:

Valoreu la planificació i els objectius establerts per la titulació i els instruments per determinar-ne el compliment.

Molt adequada	Adequada	Poc adequada	Gens adequada
A	B	C	D

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol.

	a	b	c	d
2.5.1. Adequació del pla estratègic per a la titulació				
2.5.2. Adequació del pla de qualitat de la titulació				
2.5.3. Coordinació docent de la titulació				
2.5.4. Disseny i adequació de procediments de gestió de la titulació				
2.5.5. Nivell de participació dels diferents col·lectius en la gestió de la titulació				
2.5.6. Sistemes d'informació i de rendiment de comptes				
2.5.7. Procediments utilitzats per conèixer la satisfacció dels agents				
2.5.8. Procediments utilitzats per conèixer la consecució dels objectius planificats				
2.5.9. Adequació del pla de recursos humans pluriennal				
2.5.10. Estudis i plans específics de futur per a la titulació				
2.5.11. Polítiques d'innovació i ajuts a la docència				
2.5.12. Polítiques i mecanismes d'avaluació i incentivació del professorat				
2.5.13. Polítiques de formació i desenvolupament professional				

1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada
2. Canvis significatius que s'han de constatar en el darrer quinquenni
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors
4. Punts forts més significatius
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de per què hi són presents
6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi

2.5. Planificació de la titulació i gestió de la qualitat

Aquest apartat prendrà més rellevància en els processos d'avaluació transnacionals. Que hi hagi documentació suficientment fiable i vàlida que acrediti el sistema de qualitat d'una titulació representarà un referent d'importància capital per a la "credibilitat" en l'espai europeu d'ensenyament superior.

El conjunt d'indicadors proposats fan referència tant a la dimensió de planificació com a la gestió de la qualitat especialment pel que fa a:

- la perspectiva de futur de la titulació
- les polítiques docents i de professorat
- els mecanismes per conèixer el grau de satisfacció dels diferents agents de la institució.

El CAI ha de valorar si hi ha alguna evidència (per exemple un pla estratègic) i si és adequada o no a la realitat de la titulació. És important vincular aquesta anàlisi amb la dada a terme en el punt 1 sobre la posició estratègica de la titulació. El CAI també haurà de fer una valoració dels procediments de participació i d'informació de la comunitat, així com dels mecanismes de seguiment de la qualitat del pla d'estudis (informe anual del degà, del cap d'estudis, etc.).

Les **evidències** en què s'hauran de basar els judicis del CAI en aquest apartat són les següents:

- la consistència en la participació de la titulació en algun procés d'avaluació de la qualitat o en l'establiment d'un pla de millores
- el pla estratègic o director de la titulació
- els informes anuals de la direcció del centre o dels departaments
- les actes de les reunions de les comissions de seguiment i revisió dels objectius de la titulació
- els informes de la Junta de Centre o de Facultat
- l'accessibilitat a la informació i les decisions dels òrgans directius
- els mecanismes i les estratègies utilitzades per conèixer l'opinió i la satisfacció sobre la gestió de la titulació
- els sistemes de documentació dels processos d'informació i comunicació
- tota la documentació específica sobre política del professorat.

3 El programa de formació

3.1 El perfil de formació

En resum:

Valoració del perfil de formació de l'ensenyament, tant pel que fa al grau de definició com a l'adequació a les demandes acadèmiques i professionals.

Molt adequat	Adequat	Poc adequat	Gens adequat
A	B	C	D

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol.

	a	b	c	d
3.1.1. Adequació de l'estructura del perfil (que inclou, per exemple, competències específiques de tipus científic i professional, i competències transversals)				
3.1.2. Ús de referents acadèmics i professionals d'àmbit nacional i internacional				
3.1.3. Grau d'adequació del perfil de formació a les demandes acadèmiques i professionals				
3.1.4. Participació dels diferents agents interns i externs en la definició del perfil				
3.1.5. Grau de coneixement i consens de la comunitat universitària amb relació al perfil				
3.1.6. Pertinència dels objectius de la titulació amb relació al perfil de formació explicat				

1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada
2. Canvis significatius que s'han de constatar en el darrer quinquenni
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors
4. Punts forts més significatius
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de per què hi són presents
6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi

3. El programa de formació

La disponibilitat del *Marc general per al disseny, el seguiment i la revisió de plans d'estudis i programes* (AQU, 2002) ha de ser el **referent bàsic**. Si bé tots els aspectes que s'hi consideren no s'han inclòs en els indicadors d'aquest apartat, sí que s'haurien de considerar en el punt 3 (*Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors*) i següents punts del comentari obert dels apartats 3.1 i 3.2.

En aquest capítol s'avaluen dos aspectes:

1. El perfil de formació: l'estructura i adequació a les demandes científiques i professionals, així com les estratègies per elaborar-les i difondre-les.
2. El pla d'estudis o programa de formació: des de l'estructura i l'adequació dels programes de les matèries fins al perfil de formació.

3.1. El perfil de formació

Atès que els requisits administratius a l'hora de definir el perfil de formació són mínims, és d'un interès especial que el CAI valori el contingut i el procés de definició del perfil. En aquest sentit, seran especialment rellevants les **evidències** següents:

- Que hi hagi el document que estableix el **perfil de formació** de la titulació.
- Conjunt de documents o d'un document de síntesi que hagi servit a la titulació per revisar els **referents formatius** de l'ensenyament, és a dir, les competències específiques i transversals, tant en l'**àmbit català** com en l'**estatal** i l'**internacional**.
- Evidències documentals que posin de manifest que el perfil de formació elaborat té en consideració l'opinió d'**agents externs** propers a la titulació.
- **Documents d'actes** que demostrin la discussió sobre aquests aspectes i el grau de **consens** assolit.
- **Mecanismes** establerts per la titulació per **difondre** el perfil de formació i permetre la **participació** de la comunitat educativa en l'elaboració. És especialment interessant conèixer quin ha estat el grau de participació i d'**implicació** de la comunitat en l'elaboració.

La titulació hauria d'explicitar el grau de diferenciació del perfil formatiu respecte d'altres titulacions afins, ja siguin impartides pel mateix centre o per altres centres.

En el cas que la titulació vulgui aprofundir més en l'estudi del perfil de formació i la dimensió pràctica, disposa de l'**annex 1 (El perfil de formació dels graduats, PFG)** i l'**annex 2 (La dimensió pràctica del programa de formació)** que contenen aspectes addicionals que cal considerar: pràctiques d'assignatures, pràctiques professionalitzadores, projecte final de carrera, el pràcticum, etc.

Finalment, seria d'interès valorar la coherència entre el perfil de formació i els objectius de la titulació. Per objectius de la titulació podem entendre els següents:

- la captació d'un perfil d'estudiants determinat,
- l'acompliment professional (papers i funcions) dels graduats en uns àmbits professionals concrets,
- potenciació d'àmbits curriculars específics (oferta de lliure elecció),
- captació de tipologies determinades de professorat associat.

3.2 El programa de formació

En resum:

Valoració del programa establert amb relació al perfil de formació i als objectius formatius.

Molt adequat	Adequat	Poc adequat	Gens adequat
A	B	C	D

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol.

	a	b	c	d
3.2.1. Adequació de l'estructura del programa d'estudis amb relació al perfil de formació (ciclicitat, ponderació de les àrees, articulació de l'obligatorietat i l'optativitat, teoria i pràctica)				
3.2.2. Valoració de la seqüenciació dels coneixements al llarg del pla d'estudis				
3.2.3. Valoració dels itineraris curriculars (si estan explicitats)				
3.2.4. Adequació dels programes de les assignatures (objectius i continguts) al perfil de formació establert				
3.2.5. Grau d'actualització científica dels continguts dels programes de les assignatures				
3.2.6. Grau de definició dels elements estructurals dels programes de les assignatures (objectius, continguts, metodologia, avaluació, recursos documentals, etc.)				
3.2.7. Publicitat i difusió del perfil de formació i dels programes de les assignatures (guia docent)				
3.2.8. Existència d'una guia docent (o apartat específic a la guia docent) per al primer any.				
3.2.9. Adequació de la tipologia i la naturalesa de la demanda de treball que rep l'alumnat en els objectius de formació				
3.2.10. Viabilitat del compliment de les demandes de treball del programa per part de l'alumnat				
3.2.11. Satisfacció del professorat pel que fa al programa de formació				
3.2.12. Satisfacció de l'alumnat pel que fa al programa de formació				

1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada
2. Canvis significatius que s'han de constatar en el darrer quinquenni
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors
4. Punts forts més significatius
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de per què hi són presents
6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi

3.2. El programa de formació

Per bé que és cert que en el marc juridicoadministratiu és el terme *pla d'estudis* el que té vigència i que moltes vegades es poden considerar sinònims els termes *programa de formació* i *pla d'estudis*, no és menys cert que, atès el contingut del document que oficialment s'aprova com a pla d'estudis d'un ensenyament concret es pot puntualitzar que:

- El programa de formació engloba el pla d'estudis i parteix de la definició del perfil de formació que es pretén que assoleixin els graduats.
- L'anàlisi del pla d'estudis fixa l'atenció en l'estructura del currículum (els crèdits, els cicles, la teoria, la pràctica, l'obligatorietat i l'optativitat, la seqüència, etc.) així com en els components disciplinaris (les matèries) del pla.
- L'anàlisi del programa de formació posa l'atenció en la concepció o orientació de formació que adopta (orientació formació tècnica versus orientació formació integral, aprenentatge autònom, treball en equip, aprenentatge basat en problemes, dimensions ètiques i humanístiques, etc.) Es pot afirmar que el programa de formació reflecteix l'esperit de la institució). Per tant:

És important analitzar també si les activitats que demana el programa (les pràctiques internes i externes, el projecte de fi de carrera, l'estudi personal o la confecció de treballs individuals o en grup) són pertinents per afavorir l'aprenentatge.

També caldria veure en quin grau el programa és factible, per a la qual cosa s'hauria de tenir en compte el volum i la intensitat de les tasques que es demanen per superar amb èxit les diferents assignatures. Tothom coneix el referent del crèdit europeu com a mesura del treball de l'estudiant mitjà —incloses les hores docents (1 crèdit són entre 25 i 28 hores). Així, aproximadament, es pot considerar que un semestre hauria de representar entre 750 i 780 hores de dedicació (entre 37,5 i 42,5 hores cada setmana).

Les evidències següents tenen una rellevància especial:

- Les dades de la **taula 4** que fan referència a l'estructura del pla d'estudis: els crèdits obligatoris, optatius i de lliure elecció, la seqüència curricular, l'oferta d'optativitat i de lliure configuració.
- L'evidència documental sobre les directrius que ha marcat el disseny curricular de la titulació: l'estructura del programa, el pes de les assignatures, els mecanismes d'assignació de la docència, les adaptacions i les convalidacions, els prerequisits, etc.
- La *Guia docent* o *Guia de l'estudiant*. L'evidència documental dels mecanismes establerts per la titulació per informar del pla d'estudis a la comunitat educativa. L'anàlisi crítica de les presències i absències més destacades: el contingut de la guia sobre el perfil de formació, l'estructura del programa, els principis educatius i metodològics que fonamenten el programa de formació, el contingut i els descriptors dels programes de les assignatures, etc. La **taula 5** recull alguns d'aquests aspectes.
- Les evidències de les opinions dels usuaris del programa de formació, fonamentalment el professorat i l'alumnat, sobre la seva qualitat, obtingudes per mitjà de:
 - Enquestes sistemàtiques a l'alumnat i els graduats (**taula 16**).
 - Informes del professorat.
 - Informes resum sobre el programa com a conseqüència de la discussió en grups o fòrums.

4 Desenvolupament de l'ensenyament

4.1 Organització de l'ensenyament

En resum:

És adequada i pertinent l'organització de l'ensenyament amb relació a la tipologia dels estudiants i a les característiques acadèmiques dels estudis?

Molt adequada	Adequada	Poc adequada	Gens adequada
A	B	C	D

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol.

	a	b	c	d
4.1.1. Valoració de l'adequació del calendari i l'horari a la tipologia de l'alumnat i al desenvolupament de la docència				
4.1.2. L'estructura de l'organització s'ajusta a la preparació prèvia de l'alumnat: semestre zero, accions compensatòries, propedèutics, etc				
4.1.3. Valoració de la mida dels grups de teoria a primer curs				
4.1.4. Valoració de la mida dels grups de pràctica a primer curs				
4.1.5. Valoració de l'adequació de l'organització i la mida dels grups a les necessitats docents i a les tipologies d'aprenentatge a primer i segon cicles				
4.1.6. Valoració de l'adequació de l'organització, orientació i supervisió del pràcticum extern				
4.1.7. Satisfacció de l'alumnat sobre l'organització docent				
4.1.8. Satisfacció de l'alumnat sobre l'organització del pràcticum extern				
4.1.9. Satisfacció dels tutors de pràctiques sobre l'organització docent				
4.1.10. Satisfacció del professorat sobre l'organització docent				

1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada
2. Canvis significatius que s'han de constatar en el darrer quinquenni
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors
4. Punts forts més significatius
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de per què hi són presents
6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi

4. Desenvolupament de l'ensenyament

Aquest capítol considera els aspectes relatius al desenvolupament de la docència de l'ensenyament: l'organització docent, la metodologia docent, l'acció tutorial d'orientació i les activitats curriculars complementàries.

4.1. Organització de l'ensenyament

Una primera consideració fa referència a l'atenció especial als aspectes organitzatius del primer any. Tothom coneix la incidència d'una bona organització en un període de transició entre les diferents etapes de l'ensenyament.

En segon lloc, els indicadors d'aquest apartat consideren aspectes dels quals el CAI tindrà suficients evidències, com ara les següents:

- els horaris
- la mida dels grups
- l'organització de les pràctiques
- la satisfacció de l'alumnat i el professorat

En qualsevol cas, les actes o els informes d'òrgans de coordinació i gestió, les opinions de representats de l'alumnat, etc. poden aportar informació rellevant.

Referències:

- El nombre de matèries que s'imparteixen diàriament no hauria de ser més gran de tres (si bé els períodes docents podrien ser més si s'incloguessin les pràctiques que hi estan relacionades). La distribució docent al llarg de la setmana hauria d'estar equilibrada, de manera que s'evités tant l'acumulació de classes en uns dies determinats, com l'interval de temps excessiu entre la primera classe i la darrera en un mateix dia. Un percentatge elevat de l'alumnat que compagina l'estudi i el treball podria influir en la configuració d'horaris intensius o en la creació de grups de tarda.
- Així mateix, cal prendre en consideració si les activitats horàries relacionades amb la docència teòrica, les practiques d'aula i els laboratoris és la que demana la naturalesa dels estudis.
- Cal publicar els horaris de classe i els exàmens amb temps suficient perquè l'alumnat pugui planificar-ne la matriculació.
- Respecte de la mida dels grups, s'ha de tenir en compte els criteris utilitzats per la universitat per finançar els ensenyaments. Tot i que és difícil establir una mida de grup òptima, considereu:
 - Una bona distribució de la força docent ha d'evitar l'excés d'optatives amb pocs estudiants matriculats amb l'existència de grups troncal massificats.
 - Un equilibri entre la dimensió dels grups de teoria i els de pràctica.
 - La influència dels repetidors i la distribució en els diferents grups.
 - Els indicadors de mida de grup del conjunt de titulacions de l'àrea.

4.2 Metodologia docent

En resum:

Són adequades i pertinents les metodologies docents utilitzades per al desenvolupament de la docència?

Molt adequades	Adequades	Poc adequades	Gens adequades
A	B	C	D

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol.

	a	b	c	d
4.2.1. Adequació de la metodologia als objectius docents				
4.2.2. Satisfacció del professorat amb la metodologia docent utilitzada				
4.2.3. Satisfacció de l'alumnat amb la metodologia docent utilitzada				
4.2.4. Valoració del paper que efectua dins la metodologia docent el coneixement i l'ús dels recursos dels serveis bibliotecaris				
4.2.5. Valoració del material d'estudi i de consulta a primer curs				
4.2.6. Valoració del material d'estudi i de consulta a la titulació				
4.2.7. Grau d'introducció de noves tecnologies en la docència				
4.2.8. Grau d'innovació en les metodologies docents				

1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada
2. Canvis significatius que s'han de constatar en el darrer quinquenni
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors
4. Punts forts més significatius
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de per què hi són presents
6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi

4.2. Metodologia docent

- Amb relació a la metodologia docent, les evidències recollides a la **taula 5** prenen, com a unitat bàsica, cada una de les assignatures. La font d'aquestes evidències haurien de ser els programes de les assignatures. No obstant això, el CAI haurà de valorar si els programes recullen realment aquesta informació amb la finalitat de poder adoptar les mesures oportunes per aconseguir la informació per altres mitjans, si calgués. L'alumnat que forma part del CAI, del consell d'estudis o d'òrgans similars, pot, per mitjà de grups petits d'estudiants de cada un dels semestres o cursos de la titulació, recollir aquesta informació mitjançant l'ús la mateixa plantilla de la **taula 5**.
- Ara bé, el CAI haurà de valorar aquesta informació en termes de la naturalesa de les assignatures (teòriques i pràctiques), del nivell d'estudis (primer i segon cicles), del nombre d'estudiants matriculats i de les **condicions i els mitjans docents dins i fora de les aules** (equipaments d'informàtica o recursos i materials específics —**taules 11, 12 i 13**—). Aquest últim aspecte també s'haurà de valorar de manera independent. Amb això, el CAI disposarà de prou elements per valorar l'ús adequat dels mitjans de què es disposa.

Cal parar una atenció especial a la informació referida a:

- l'ús dels serveis de biblioteca (especialment préstecs de recursos bibliogràfics)
- les experiències docents singulars, individuals o d'equip, a la titulació
- l'ús de les TIC, amb especial referència a dissenys multimèdia
- la **cultura** d'innovació docent
- la política de la institució: plans, pressupostos, condicions d'accés
- el grau de participació en projectes d'innovació
- les publicacions relacionades amb la temàtica de la innovació docent
- les distincions, premis o reconeixements a la innovació docent

Finalment, el CAI considerarà la satisfacció de l'alumnat i el professorat respecte a les condicions, els recursos i la metodologia docent de la titulació. Generalment, les enquestes d'avaluació de l'actuació docent del professorat recullen aquest aspecte i, a vegades, els comentaris o les reaccions del professorat reflecteixen la satisfacció pròpia. Si no es disposa d'aquesta evidència, i tal com ja s'ha assenyalat en altres apartats d'aquesta guia, no és necessari recórrer a **enquestes**, es poden fer servir altres procediments que ja s'han mencionat com ara grups de discussió, opinions per mitjà de la xarxa, opinions dels departaments, etc.

El CAI no ha d'oblidar posar a disposició del Comitè d'Avaluació Externa l'evidència documental amb la qual ha comptat per emetre els seus judicis.

4.3 Acció tutorial i d'orientació

En resum:

Són adequades i pertinents les accions de tutoria i orientació desenvolupades a la titulació?

Molt adequades	Adequades	Poc adequades	Gens adequades
A	B	C	D

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol.

	a	b	c	d
4.3.1. Accions d'orientació i suport a l'estudiant				
4.3.2. Valoració del perfil de les persones que intervenen en les accions d'orientació de l'alumnat				
4.3.3. Adequació de l'organització de la tutoria a les necessitats i característiques de l'alumnat de primer curs				
4.3.4. Adequació de l'organització de la tutoria a les necessitats i característiques de la resta de l'alumnat				
4.3.5. Pertinència de les accions específiques per atendre problemes especials de l'alumnat				
4.3.6. Abast (extensió i intensitat) de les accions per facilitar la inserció professional dels graduats				
4.3.7. Satisfacció del professorat amb l'acció tutorial i d'orientació				
4.3.8. Satisfacció de l'alumnat amb l'acció tutorial i d'orientació				

1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada
2. Canvis significatius que s'han de constatar en el darrer quinquenni
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors
4. Punts forts més significatius
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de per què hi són presents
6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi

4.3. L'acció tutorial

En aquest apartat es poden diferenciar tres aspectes que van més enllà de les hores d'atenció que els professorat dedica a les consultes de l'alumnat relacionades amb les assignatures que imparteixen:

- Que hi hagi o no un servei, pla o programa d'orientació i suport a l'estudiant que inclogui una atenció a l'alumne des de l'entrada a la titulació fins a la graduació. En el cas que també hi sigui per a tota la Universitat, el CAI hauria de disposar de la informació general sobre aquest servei, així com sobre el grau de participació o prestació de serveis als estudiants. Cal posar atenció en l'adequació de les actuacions amb relació a les necessitats de la titulació, així com en la idoneïtat del personal que presta el servei.
- Que hi hagi o no un **pla d'acció tutorial**. En cas afirmatiu, el CAI haurà de disposar de tota la documentació: els objectius, les accions, l'estructura i l'organització, el professorat implicat, els resultats i la valoració. El CAI ha de tenir en compte especialment la valoració del disseny i l'execució d'aquest pla. Moltes vegades, és difícil poder establir una relació de causa efecte entre l'acció tutorial i els resultats acadèmics, ja que els resultats són conseqüència, també, de molts altres factors.
- Plans o accions específiques orientats a facilitar la **inserció professional** dels graduats i les graduades. En el cas que també n'hi hagi en l'àmbit de la universitat, el CAI hauria de disposar de la informació general sobre aquest pla i sobre el grau de participació o prestació de serveis a l'alumnat de la titulació. Cal prestar atenció a l'adequació de les actuacions amb relació a les necessitats de la titulació, així com a la idoneïtat del personal que presta el servei.

El CAI disposa del contingut de l'**annex 3** (Plans específics d'actuació vers la inserció professional) per fer una anàlisi més detallada d'aquest aspecte, o bé com a font de suggeriments que puguin facilitar-ne l'avaluació.

El concepte d'abast d'una acció (extensió i intensitat) es pot veure en l'exemple següent:

La borsa de treball està a disposició de tot l'alumnat? (extensió)
Només recull els currículums o fa alguna acció més? (intensitat)

En aquest sentit, cal que en els comentaris sobre les valoracions fetes tingueu en compte tant el tipus d'acció com l'abast.

Amb relació a la satisfacció de l'alumnat i el professorat, es poden aplicar aquí les consideracions fetes en l'apartat anterior.

4.4 Activitats curriculars complementàries

En resum:

Com valoreu les activitats curriculars complementàries orientades tant al desenvolupament d'habilitats com a l'enriquiment del currículum bàsic?

Molt positives	Positives	Deficients	Molt deficients
A	B	C	D
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol.

	a	b	c	d
4.4.1. Mecanismes de planificació de les activitats curriculars complementàries	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
4.4.2. Programes/accions específiques de caràcter compensatori a primer curs	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
4.4.3. Atenció a l'alumnat de primer amb necessitats educatives especials	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
4.4.4. Activitats curriculars complementàries orientades al desenvolupament d'habilitats acadèmiques i personals a primer curs	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
4.4.5. Activitats curriculars complementàries orientades al desenvolupament d'habilitats acadèmiques, professionals o personals en el conjunt de la titulació	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
4.4.6. Satisfacció del professorat amb l'oferta i el desenvolupament d'activitats curriculars complementàries	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
4.4.7. Satisfacció de l'alumnat amb l'oferta i el desenvolupament d'activitats curriculars complementàries	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada
2. Canvis significatius que s'ha de constatar en el darrer quinquenni
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors
4. Punts forts més significatius
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de per què hi són presents
6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi

4. 4. Activitats curriculars complementàries

La qualitat de l'**oferta formativa** no se circumscriu al contingut específic del pla d'estudis (obligatorietat i optativitat), sinó que ha de considerar l'**oportunitat** de formació, com ara els aspectes següents:

- L'oferta de lliure elecció que realment és accessible per a l'alumnat de la titulació. S'hauria de considerar l'oferta relacionada amb:
 - els diomes, la informàtica, les TIC, etc.
 - l'expressió oral i escrita, la comunicació i la relació interpersonal
 - el treball en equip
 - l'ètica i els valors
 - la cultura, l'art i l'humanisme, la ciència i la tecnologia (la complementarietat segons les titulacions)
 - etc.

El CAI té una ocasió idònia per valorar el plantejament de la lliure elecció a la universitat i que es concreti serà real en la titulació.

- Activitats específicament orientades al desenvolupament d'habilitats acadèmiques, professionals o personals.
- Conferències, seminaris, trobades, etc., especialment orientats a la participació dels estudiants.
- El CAI haurà de valorar que hi hagi o no una planificació, així com la qualitat de l'evidència disponible. També valorarà l'adequació de les activitats desenvolupades en el darrer any i el grau de participació. Finalment considerarà l'opinió del professorat sobre la pertinència o necessitat de prestar atenció en aquest punt.

En l'apartat de comentaris sobre les valoracions fetes tingueu en compte tant el tipus d'acció com l'abast.

5 Qualitat dels resultats

5.1 Estratègies d'avaluació dels resultats acadèmics

En resum:

Són adequades i pertinents les estratègies d'avaluació utilitzades per comprovar el grau d'assoliment dels aprenentatges i els resultats acadèmics?

Molt adequades	Adequades	Poc adequades	Gens adequades
A	B	C	D

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol.

	a	b	c	d
5.1.1. Informació sobre la reglamentació de l'avaluació acadèmica de l'alumnat				
5.1.2. Informació sobre les estratègies d'avaluació acadèmica utilitzades a la titulació				
5.1.3. Informació sobre l'aplicació de criteris d'avaluació (mostres de treballs i l'avaluació)				
5.1.4. Opinió del professorat sobre l'adequació de les formes d'avaluació acadèmica a la naturalesa del programa i la metodologia de l'ensenyament				
5.1.5. Opinió de l'alumnat sobre l'adequació de les formes d'avaluació acadèmica a la naturalesa del programa i la metodologia de l'ensenyament				
5.1.6. Opinió de l'alumnat sobre l'equitat amb què s'aplica el sistema d'avaluació acadèmica				
5.1.7. Informació sobre els resultats de la discussió i presa en consideració de les opinions del professorat i l'alumnat en les decisions sobre estratègies d'avaluació acadèmica				
1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada				
2. Canvis significatius que s'han de constatar en el darrer quinquenni				
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors				
4. Punts forts més significatius				
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de per què hi són presents				
6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi				

5. La qualitat dels resultats

La disponibilitat del *Marc general de l'avaluació dels aprenentatges dels estudiants* (AQU, 2003) ha de ser el referent bàsic que, si bé no s'ha incorporat tot el contingut en l'estructura d'indicadors, sí que hauria de ser considerat en el punt 3 (*Comentari /matisacions sobre les valoracions dels indicadors*) i els següents del comentari obert dels apartats 5.1.1 i successius.

El contingut que s'ha d'avaluar en aquest capítol té dos grans apartats:

- a) **Els resultats de la formació** (immediats i mediats) des d'una perspectiva triple: acadèmica, professional i personal.
- b) Els plans, les estratègies i els procediments d'avaluació emprats per **certificar els resultats**.

Els resultats s'han d'interpretar i valorar des de la constatació que la manera com s'han aconseguit (avaluació) és adequada i pertinent: **avaluem allò que realment volem avaluar?** La seqüència d'avaluació que s'ha de seguir ve marcada pel tipus de resultats, però cal analitzar, en primer lloc, els plans, les estratègies i els procediments emprats. D'aquesta manera, el CAI assegurarà una valoració més adequada dels resultats obtinguts a la titulació.

Finalment, el CAI ha de tenir present el caràcter d'unitat que tenen els diferents apartats del capítol 5. La distinció entre resultats acadèmics, professionals i personals pretén emfatitzar la necessitat que el CAI consideri els nous enfocaments i les dimensions d'un perfil i programa de formació i pugui plantejar a la comunitat de la titulació propostes i iniciatives de millora. En definitiva, cal que la titulació adopti un model d'avaluació.

5.1. Les estratègies d'avaluació dels resultats acadèmics

El criteri general que ha de guiar el CAI per valorar l'adequació i la pertinència del model d'avaluació és el de l'anàlisi de la coherència entre els objectius de formació, les estratègies metodològiques d'ensenyament i les mateixes estratègies avaluatives (**taula 5**). D'altra banda, les que han de sostenir els judicis del CAI hauran d'estar disponibles de manera organitzada tant durant el procés d'avaluació intern com durant l'extern. Les evidències que cal analitzar són les següents:

- **Documents** d'actes, informes, normativa o acords que manifestin tant el **contingut** com la **participació** del professorat i l'alumnat en la **definició del model d'avaluació** adoptat per la titulació, així com la informació sobre la gestió (períodes d'avaluació, notificació de resultats, reclamacions, etc.).
- **Síntesi** de les estratègies i els procediments més usuals en l'avaluació de grups per tipologia d'assignatura (teòriques obligatòries —per cicle—, pràctiques —cicle i tipus—, optatives, etc. Cal fer una atenció especial, si és el cas, al **pràcticum**).
- **Col·lecció** de proves d'avaluació usades per la titulació i **exemples de com es duen a terme** amb les qualificacions corresponents. El CAI pot recollir, si ho considera oportú, l'opinió de persones significatives de la titulació o d'experts interns de la Universitat, que el puguin servir per emetre els judicis que derivin de l'anàlisi dels **exàmens** i les qualificacions corresponents.

(continua a la pàg. 59)

5.2 Els resultats acadèmics

En resum:

Són satisfactoris els resultats acadèmics assolits a la titulació?

Molt satisfactoris	Satisfactoris	Poc satisfactoris	Gens satisfactoris
A	B	C	D

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol.

	a	b	c	d
5.2.1. Taxa d'abandonament (primer any/cicle)				
5.2.2. Taxa d'èxit (obligatòries de primer any/obligatòries per cicle/optatives)				
5.2.3. Taxa de rendiment (obligatòries de primer any/obligatòries per cicle/optatives)				
5.2.4. Qualificació mitjana				
5.2.5. Taxa d'eficiència (mitjana de crèdits matriculats per graduar-se respecte dels teòrics que s'han de cursar per graduar-se)				
5.2.6. Taxa de graduació en el temps previst (t) i en (t+1)				
5.2.7. Durada mitjana dels estudis				
5.2.8. Opinió del professorat sobre els resultats acadèmics assolits a la titulació				
5.2.9. Opinió de l'alumnat sobre els resultats acadèmics assolits a la titulació				
5.2.10. Percentatge d'estudiants que es graduen i que ha dut a terme pràctiques en empreses				
5.2.11. Percentatge d'estudiants que es graduen i que han fet estades a l'estranger				

1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada
2. Canvis significatius que s'han de constatar en el darrer quinquenni
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors
4. Punts forts més significatius
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de per què hi són presents
6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi

5.1. Les estratègies d'avaluació dels resultats acadèmics (continuació)

— Evidència sobre l'opinió del professorat i l'alumnat pel que fa a la qualitat del model d'avaluació. Es pot obtenir per mitjà de:

- Enquestes sistemàtiques a l'alumnat o autoinformes del professorat.
- Informes o síntesi de grups de discussió sobre el tema celebrats a la titulació.
- Aportacions específiques dels membres del CAI, sotmeses a consideració en el període d'audiències internes a la titulació.

La diferenciació entre els resultats per grups i tipologies d'assignatures (teòriques obligatòries —per cicle—, pràctiques —cicle i tipus—, optatives, per departaments, etc.), pot ser útil al CAI per precisar-ne els judicis més bé.

5.2. Els resultats acadèmics

La informació recollida a las **taules 7, 8, 9a i 9b** que haurà preparat la unitat tècnica, d'acord amb els criteris fixats per la Comissió del Pla de Qualitat de les dades quantitatives de l'AQU, representa per al CAI l'evidència principal. Aquestes dades permeten valorar des de la cultura de presentar-se a l'avaluació fins a la taxa d'abandonament a la fi del primer any d'universitat. Els criteris del CAI, a l'hora de valorar aquests aspectes, haurien de prendre en consideració:

- la simetria o no dels resultats en diferents matèries i grups i la justificació possible de les diferències
- la simetria o no dels resultats entre tipus d'estudiants, segon les característiques d'accés o el perfil.
- l'abandonament a la titulació (especialment interessant la valoració de les causes)
- la trajectòria de resultats en un període determinat
- els resultats de titulacions iguals d'altres universitats
- els resultats de titulacions similars de la mateixa universitat.

Finalment, podria ser interessant que el CAI explicités alguns referents (bé de la titulació o propis) en relació amb els resultats de les **taules 7, 8, 9a i 9b**. D'aquesta manera:

- Quina taxa d'èxit/rendiment es considera satisfactòria?
- Quina taxa de graduació s'accepta com a indicador d'eficiència de la titulació?
- Quines són les taxes acceptables d'abandonament?
- Quin diferencial en la taxa de progrés es considera acceptable entre l'alumnat a temps complet i a temps parcial?

5.3 Estratègies d'avaluació dels resultats professionals

En resum:

Són adequades i pertinents les estratègies d'avaluació utilitzades per comprovar el grau d'assoliment dels resultats professionals dels graduats?

Molt adequades	Adequades	Poc adequades	Gens adequades
A	B	C	D

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol.

	a	B	c	d
5.3.1. Informació sobre el pla de seguiment dels graduats				
5.3.2. Grau d'eficàcia dels processos i instruments de seguiment dels graduats				
5.3.3. Informació sobre l'anàlisi i l'ús de resultats del pla de seguiment en l'ajust i la millora del programa de formació				
5.3.4. Grau de participació dels agents externs en la valoració dels assoliments professionals dels graduats				

1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada
2. Canvis significatius que s'han de constatar en el darrer quinquenni
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors
4. Punts forts més significatius
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de per què hi són presents
6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi

5.3. Les estratègies d'avaluació dels resultats professionals

La importància creixent de la dimensió professional en el perfil i programa de formació d'una titulació determinada reclama que es presti una atenció especial a les maneres de què es disposa per acreditar el nivell d'assoliments d'aquests objectius professionals.

Entès que la situació professional dels graduats és la resultant de múltiples factors, en bona part no controlats per la institució formadora, cal ajustar el disseny d'estratègies que permetin conèixer si els plantejaments de formació professionalitzadora adoptats estan produint els efectes desitjats. A tal efecte, és important que el CAI sol·liciti a la unitat tècnica tota la informació referent als estudis sobre la inserció laboral dels graduats.

Ara bé, potser la primera acció del CAI hauria de ser la valoració de les estratègies d'avaluació adoptades a fi i efecte de poder valorar la formació del pràcticum/PFC (o de les pràctiques professionalitzadores). Es pot connectar aquest punt amb l'apartat específic dedicat al Projecte Final de Carrera a l'**annex 2 (La dimensió pràctica del programa de formació)**.

En relació amb el seguiment dels graduats:

- El CAI valorarà el contingut i l'abast del pla de seguiment.
- Analitzarà els documents d'actes o informes que posin de relleu l'ús dels resultats del pla (o les accions) en la reflexió o discussió sobre l'orientació del programa de formació.
- Documents d'actes o informes que posin de manifest la participació d'agents externs en la valoració de la situació laboral dels graduats/des i de l'adequació de la formació rebuda.

Per últim, i respecte de les dades d'inserció laboral aportades com a referents transversals —estudi de l'AQU— el CAI haurà de prendre en consideració:

- l'adequació de l'instrument utilitzat a les característiques de la titulació
- la representativitat de la mostra, tant en relació amb la universitat com amb el conjunt de titulacions de Catalunya.
- la pertinència de les dades (volum i presentació) per valorar els resultats de formació.

Les possibles accions de millora en aquest tema cobren una rellevància especial en aquesta etapa de consolidació d'estratègies i procediments d'avaluació.

5.4 Els resultats professionals

En resum:

Són satisfactoris, els resultats professionals dels graduats?

Molt satisfactoris	Satisfactoris	Poc satisfactoris	Gens satisfactoris
A	B	C	D

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol.

	a	b	c	d
5.4.1. Nivell i qualitat de la inserció laboral dels graduats:				
- Taxa d'inserció laboral				
- Taxa d'inserció laboral adient				
- Grau de satisfacció amb el treball				
5.4.2. Opinió dels graduats sobre la qualitat de la formació rebuda en el programa:				
- Grau de satisfacció global amb la formació rebuda				
- Grau d'associació de la formació rebuda amb el lloc de treball i la categoria professional				
- Grau de vinculació de la formació rebuda amb el lloc i la categoria laboral				
5.4.3. Distincions i reconeixement públic dels graduats				
5.4.4. Resultats dels graduats en avaluacions externes (accés a la funció pública, MIR, etc.)				
5.4.5. Opinió de les empreses que contracten graduats sobre la seva qualitat				
1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada				
2. Canvis significatius que s'ha de constatar en el darrer quinquenni				
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors				
4. Punts forts més significatius				
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de per què hi són presents				
6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi				

5.4. Els resultats professionals

En els darrers anys, les universitats han ampliat les experiències de seguiment de la inserció sociolaboral dels graduats i les graduades (en alguns casos es disposa de sèries de dades que permeten assegurar una fiabilitat i una validesa més grans de les dades). A més, l'estudi dut a terme per l'AQU i els documents que se'n deriven permeten que el CAI disposi d'una font d'informació sistemàtica sobre la qual fonamentar-ne els judicis.

La informació que contenen les **taules 14, 15 i 16** de l'estudi de l'AQU sobre la inserció laboral, així com la informació que prové dels ocupadors o grups de debat, la coordinació del pràcticum, etc., són les evidències que el CAI ha de considerar per elaborar-ne els judicis.

Seria d'un interès especial que el CAI explicités els referents o estàndards de qualitat dels resultats; per tant, hauria de tenir en compte:

- La qualitat (la pertinència, l'adequació i la representativitat) de l'evidència rebuda.
- La tipologia i la naturalesa de la titulació (grau d'èmfasi professionalitzador).
- La situació del context.
- Els resultats de titulacions iguals en altres universitats.
- Els resultats de titulacions semblants de la mateixa universitat.

Podria tenir un interès especial recollir l'opinió de l'alumnat i el professorat sobre les dades d'inserció dels graduats i les graduades de la titulació. Mètodes com el de grups de discussió per mitjà de la xarxa podrien ser molt útils per a aquesta finalitat.

El CAI disposa del contingut de l'**annex 4** (resultats professionals) per fer una anàlisi més detallada sobre aquest aspecte, o bé com a font de suggeriments que poden facilitar-ne l'avaluació.

5.5 Les estratègies d'avaluació dels resultats personals

En resum:

Són adequades i pertinents les estratègies d'avaluació utilitzades per comprovar el grau d'assoliments personals dels graduats?

Molt adequades	Adequades	Poc adequades	Gens adequades
A	B	C	D

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol.

	a	b	c	d
--	---	---	---	---

5.5.1. Informació sobre el pla d'avaluació dels assoliments personals dels graduats

--	--	--	--

5.5.2. Grau d'adequació dels processos i instruments d'avaluació dels assoliments dels graduats

--	--	--	--

1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada
2. Canvis significatius que s'han de constatar en el darrer quinquenni
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors
4. Punts forts més significatius
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de per què hi són presents
6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi

5.5. Les estratègies d'avaluació dels resultats personals

La inclusió dels assoliments en el desenvolupament personal com a resultat de la formació universitària pot ser considerat com un repte nou i, potser, controvertit. Una de les perspectives de qualitat considera la dimensió personal com un component clau de **valor afegit** de l'ensenyament superior.

La dificultat de la concreció avaluativa (els procediments i els instruments) no en limita el valor, sinó que representa una motivació per indagar en el grau d'importància que aquesta dimensió té en la concepció educativa que assumeix la titulació i la universitat, així com en la percepció que té l'alumnat del grau de desenvolupament assolit en l'experiència universitària (primer any, primer cicle, final dels estudis).

Generalment es recorre a l'ús de qüestionaris de valoració de l'experiència universitària com a estratègia més viable per obtenir informació sobre la satisfacció de l'alumnat amb el grau de desenvolupament personal assolit. Diversos moments són d'interès especial: en acabar el primer any, el pas de cicle universitari, en acabar els estudis o després de la incorporació al món laboral.

Probablement resulti interessant per al CAI adoptar aquesta estratègia per tenir una visió transversal de la valoració de l'alumnat de diferents cursos, d'una dimensió que sovint és oblidada.

5.6 Els resultats personals

En resum:

Són satisfactoris els assoliments personals dels graduats?

Molt satisfactoris	Satisfactoris	Poc satisfactoris	Gens satisfactoris
A	B	C	D

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol.

a b c d

5.6.1. Grau de satisfacció dels graduats

- La capacitat de resolució de problemes
- La capacitat d'organització i planificació del treball
- La capacitat de treballar en grup/equip
- La capacitat de transmetre informació a tot tipus d'audiència
- La confiança en si mateix, la independència i la iniciativa personal

1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada
 2. Canvis significatius que s'han de constatar en el darrer quinquenni
 3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors
 4. Punts forts més significatius
 5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de per què hi són presents
 6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi

5.6. Els resultats personals

El fet que els estudis sobre els resultats personals de l'alumnat siguin molt nous, pot fer que el CAI no disposi d'evidències prou sistematitzades. Per tant, és important que sol·liciti a la unitat tècnica tota la informació de què disposi la institució.

Tècnicament, l'evidència es pot obtenir per mitjà de procediments com ara els següents:

- les enquestes sistemàtiques a l'alumnat
- els indicadors de la **taula 16** de l'estudi de l'AQU sobre la inserció laboral, i que poden servir com a referents
- els informes o les síntesis de grups de discussió sobre aquest aspecte duts a terme amb motiu de l'avaluació interna, o en altres casos
- les entrevistes a persones significatives dins la titulació.

Els resultats es poden interpretar amb relació a la situació de l'estudiant (primer any, final del primer cicle, final de carrera), en diferents cohorts, o a titulacions similars de la mateixa Universitat.

Annex 1. El perfil de formació dels graduats (PFG)

Introducció

Aquest annex pot ser útil per a complementar el judici avaluatiu de l'**apartat 3.1** de la *Guia d'avaluació*.

Té una perspectiva d'ús doble:

- a) Com a referència general per a orientar sobre quina tipologia d'evidències cal considerar per a emetre el judici avaluatiu.
- b) Com a guia específica per a l'elaboració d'un informe *ad hoc* de la temàtica considerada

El perfil de formació dels graduats (PFG)

Descriviu, a la **taula 1**, el **grau de presència** (en percentatge aproximatiu sobre el total del pla) de cada una de les **dimensions de formació** següents:

1. Desenvolupament de **coneixements teòrics generals i específics**
2. Desenvolupament de **coneixements específics aplicats (*know how professional*)**

Per exemple, en una Enginyeria hi hauria l'expressió gràfica i la redacció d'informes tècnics. A l'ensenyament de Dret hi hauria la redacció de dictàmens, etc.
3. Desenvolupament **d'habilitats d'indagació i comunicació**

Aquí hi hauria les habilitats de documentació, informàtica i idiomes; és a dir, aquelles competències instrumentals que possibiliten la indagació i comunicació en una determinada àrea de coneixement/camp professional.

Nota: en molts casos és probable que la titulació no tingui assignatures específiques per a aquesta àrea i, per tant, no se li podrà assignar un nombre de crèdits, a no ser que siguin de lliure elecció.
4. Desenvolupament de **competències acadèmiques**

Aquí cal incloure mètodes d'estudi, elaboració de treballs acadèmics (recensions, treballs de camp, investigació experimental, debats, etc.).

Nota: en molts casos es pot donar que la titulació no tingui assignatures específiques per a aquesta àrea i, per tant, no se li podrà assignar un nombre de crèdits, a no ser que siguin de lliure elecció
5. Desenvolupament de **competències interpersonals** i treball en equip

Nota: en molts casos, és probable que la titulació no tingui assignatures específiques per a aquesta àrea i, per tant, no se li podrà assignar un nombre de crèdits, a no ser que siguin de lliure elecció.

El CAI, a partir de la informació que aporten les dades de la **taula 1** sobre la titulació, analitzarà la consistència de la taula en el sentit d'assegurar una interpretació correcta de la ponderació de cada dimensió. Per a fer-ho, haurà de tenir present els referents utilitzats.

- Sobre el primer referent, **el nombre de crèdits del pla d'estudis i la seva concreció en matèries/assignatures**; la naturalesa de les últimes constituirà l'evidència per a ponderar el pes de cada dimensió del perfil (abans esmentades).

Així, en un pla d'estudis de Ciències Empresarials es pot donar:

- Desenvolupament de coneixements generals i específics teòrics: el Sistema Fiscal Espanyol, Dret Mercantil, Organització i Administració d'Empreses.
 - Desenvolupament de coneixements específics aplicats (*Know how* professional): Comptabilitat de Costos, Comptabilitat Financera, Auditoria Financera I, II...
 - Desenvolupament d'habilitats d'indagació i comunicació: Anglès Empresarial, Francès Empresarial, Informàtica Aplicada.
- Sobre el segon referent, la **dedicació de l'estudiant a activitats que condueixin a les quatre dimensions citades**, les evidències haurien d'ordenar-se de tal manera que:
 - Més enllà del nombre de crèdits (convertits en hores de docència) i del temps d'estudi/treball personal associat a les assignatures de les dimensions 1 i 2, s'hauria de tenir present, si és pertinent, el temps que aquestes assignatures dediquen a activitats de desenvolupament d'habilitats de les dimensions 3 i 4.
 - En els plans d'estudis amb pràcticum/pràctiques tutelades, etc., i un cop realitzada la conversió en hores de dedicació a aquestes activitats, caldria que la dedicació es distribuís entre les dimensions 2, 3 i 4.

Per exemple:

En una titulació en què les estratègies com la consulta de fonts documentals i l'expressió oral siguin habituals, i no només activitats de treball en grup desenvolupat a classe sinó de rendiment de comptes (avaluació), una part significativa del temps dedicat a aquestes estratègies s'hauria de computar en les dimensions 3 i 4 del paper de formació.

D'altra banda, el pràcticum/pràctiques en què les habilitats de comunicació social, de planificació del treball, d'elaboració d'informes i de discussió de grups constitueixin vies habituals de desenvolupament del pràcticum, aquesta dedicació també s'hauria de comptabilitzar a les dimensions 3 i 4.

Finalment, el CAI hauria d'abordar la valoració d'aquests apartats tenint també presents les evidències aportades per la dimensió pràctica del pla d'estudis.

- Com valoraríeu el perfil de formació dels graduats (PFG)?

Amb relació a:

- La ponderació de cada dimensió i l'**orientació dels estudis**.
- La ponderació de cada dimensió i la seva adequació a les necessitats dels diferents camps ocupacionals dels graduats.

- Els objectius finals i el contingut dels plans d'estudi satisfan les necessitats dels camps professionals i els desenvolupaments que els afecten?
- Està la institució familiaritzada amb els trets dels camps ocupacionals pels quals aporta preparació?
- Té la institució mecanismes adequats per a estar informada dels nous avenços en els camps professionals i per a incorporar aquesta informació als seus plans d'estudi?

Fortaleses/debilitats i direcció de les millores possibles

El CAI, vistes les evidències i valoracions anteriors, hauria de sintetitzar els punts forts i febles, així com les propostes o direccions de canvi i millora que caldria adoptar o considerar.

Annex 1. Taula 1: el perfil de formació dels graduats

Universitat: _____ Titulació: _____

Nombre de crèdits del pla d'estudis

Total aproximat d'hores d'activitat de l'estudiant

Percentatge de desenvolupament

Contingut específic de la titulació			Transversals		
	Coneixements generals i específics teòrics	Coneixements específics aplicats	Habilitats d'indagació	Acadèmics	Interpersonal / treball en equip
Crèdits					
Hores de treball					

Annex 2. La dimensió pràctica del programa de formació

Introducció

Aquest annex pot ser d'utilitat per complementar el judici avaluatiu de l'**apartat 3.2** de la *Guia d'avaluació*.

Té una perspectiva d'ús doble:

- a) Com a referència general per orientar sobre quina tipologia d'evidències cal considerar per a emetre el judici avaluatiu.
- b) Com a guia específica per a l'elaboració d'un informe *ad hoc* de la temàtica considerada.

Les accions institucionals per a la inserció sociolaboral dels graduats

En aquest apartat s'analitzen quatre tipus de situacions possibles en un ensenyament. La titulació analitzarà els apartats que li corresponguin:

- Les **pràctiques relacionades amb les assignatures**: pràctiques que tant poden ser part d'una assignatura, o bé una assignatura independent, però que en ambdós casos tenen com a objectiu l'aplicació pràctica d'assignatures de caràcter teòric.
- Les **pràctiques professionalitzadores** o pràctiques en empreses, que no consten al pla d'estudis i es realitzen en centres de treball.
- El **projecte fi de carrera**.
- El **pràcticum** o una assignatura que té com a objectiu l'aplicació pràctica dels coneixements adquirits en centres de treball i que consta amb aquest nom al pla d'estudis.

A2 La dimensió pràctica del programa de formació**A2.1. Pràctiques relacionades amb les assignatures****En resum:**

Valoració de les pràctiques relacionades amb les assignatures pel que fa als objectius formatius, fonamentació i orientació.

Totalment	A	Sí, en bona part	B	Parcialment	C	Molt poc	D
-----------	---	------------------	---	-------------	---	----------	---

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol

	a	b	C	d
A2.1.1. Les pràctiques estan prou fonamentades?				
A2.1.2. Hi ha documentació explícita i específica sobre les pràctiques?				
A2.1.3. Satisfacció dels estudiants amb les pràctiques?				
A2.1.4. Orientació vers el món professional: les pràctiques reflecteixen situacions problemàtiques, reproduïxen les condicions de treball (per exemple, en un laboratori)?				

1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada
2. Canvis significatius a constatar en el darrer quinquenni
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors
4. Punts forts més significatius
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de la seva presència
6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi

A2.1. Pràctiques relacionades amb les assignatures

En aquest subapartat es consideren tant les pràctiques dels crèdits pràctics de les assignatures, com aquelles assignatures de pràctiques independents que tenen com a objectiu l'aplicació pràctica dels coneixements adquirits en un conjunt d'assignatures de caràcter teòric.

A2.2 Pràctiques professionalitzadores: Disseny dels convenis

En resum:

Valoreu el procés de disseny dels convenis de pràctiques professionalitzadores que signen la universitat i les diferents institucions.

Molt favorable	A	Força favorable	B	Poc favorable	C	Gens favorable	D

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol

	a	b	c	d
A2.2.1. Possibilitats del context: existència d'empreses amb les quals poder signar convenis				
A2.2.2. Disponibilitat d'aquestes empreses a la col·laboració				
A2.2.3. Grau d'implicació dels òrgans de govern (rectorat, degà, cap de departaments, altres)				
A2.2.4. El nombre de convenis assolits és satisfactori?				
A2.2.5. Valoració de la qualitat dels convenis				
A2.2.6. Es descriu la naturalesa de les activitats i els objectius a assolir?				
A2.2.7. Valoració dels objectius de les pràctiques respecte dels objectius de la titulació				
A2.2.8. Estan identificades les responsabilitats del seguiment de les pràctiques?				
A2.2.9. Procediments d'avaluació				

1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada
2. Canvis significatius a constatar en el darrer quinquenni
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors
4. Punts forts més significatius
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de la seva presència
6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi

A2.2.1. Pràctiques professionalitzadores: sobre el disseny dels convenis

A la **taula 1** s'haurà d'explicitar la tipologia de pràctiques professionalitzadores que es duen a terme a la titulació. Per pràctiques professionalitzadores entenem aquelles pràctiques que sense tenir el caràcter d'assignatura es duen a terme en centres de treball. En alguns plans d'estudis les pràctiques en empreses poden ser definides pels crèdits per equivalència. En qualsevol cas, la universitat ha de tenir signat un conveni.

En aquest primer apartat la titulació haurà de valorar els aspectes relacionats amb el disseny dels convenis entre la universitat i les institucions per a la realització d'aquestes pràctiques professionalitzadores. S'han de valorar aspectes com ara la potencialitat del context, els processos d'elaboració dels convenis, el seu contingut i naturalesa així com el seu desenvolupament i resultats.

A2.2.1 Pràctiques professionalitzadores: “operativització” dels convenis

En resum:

És adequada “l’operativització” dels convenis de pràctiques signats?

Molt favorable	A	Força favorable	B	Poc favorable	C	Gens favorable	D

Indicadors:

* Vegeu l’escala de valoració a la portada del protocol

	a	b	c	d
A2.2.10. Adequació de la tipologia de pràctiques recollida en el convenis de cooperació educativa en relació al perfil de formació dels graduats				
A2.2.11. Idoneïtat i representació de les empreses i institucions on es duen a terme les pràctiques respecte dels àmbits d’activitat professional				
A2.2.12. Grau de formalització i documentació d’aquest tipus de pràctiques				
A2.2.13. Grau de supervisió				
A2.2.14. Adequació dels mecanismes establerts per informar i garantir l’assoliment dels objectius				
A2.2.15. Valoració de les pràctiques per part dels estudiants				

1. Valoració de la qualitat de l’evidència aportada
2. Canvis significatius a constatar en el darrer quinquenni
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors
4. Punts forts més significatius
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de la seva presència
6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi

A2.2.2. Pràctiques professionalitzadores: sobre “l’operativització” dels convenis

Aquest és el segon apartat dedicat a les pràctiques professionalitzadores. En concret, s’haurà de valorar com es concreten els convenis a partir de les evidències que es recullen a la **taula 1**.

A2.3 Projecte final de carrera (PFC)

En resum:

Com es valoraria la qualitat dels projectes final de carrera?

Molt satisfactori	A	Satisfactori	B	Poc satisfactori	C	Gens satisfactori	D

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol.

	a	b	c	d
A2.3.1. La decisió sobre la naturalesa del projecte i l'adscripció que té				
A2.3.2. Documentació de les directrius o el protocol de disseny, documentació del desenvolupament, supervisió i avaluació dels PFC				
A2.3.3. Pertinència i adequació dels àmbits en què es duen a terme els PFC				
A2.3.4. Valoració del desenvolupament del procés: organització, orientació i supervisió				
A2.3.5. Adequació del temps de dedicació per dur a terme el PFC				
A2.3.6. Mecanismes i estratègies per a l'avaluació dels projectes final de carrera				
A2.3.7. Adequació de les qualificacions acadèmiques del PFC i la valoració global en la formació				
A2.3.8. Impacte dels PFC pel que fa al valor afegit de coneixement aplicat				
A2.3.9. Impacte dels PFC pel que fa al valor afegit com a via d'inserció professional				
A2.3.10. Satisfacció del professorat amb el PFC				
A2.3.11. Satisfacció de l'alumnat amb el PFC				

1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada
2. Canvis significatius que s'han de constatar en el darrer quinquenni
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors
4. Punts forts més significatius
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de per què hi són presents
6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi

A2.3. Projecte final de carrera (PFC)

En aquest apartat s'analitzarà específicament el projecte final de carrera, un aspecte molt important en els plans d'estudi dels ensenyaments tècnics.

Algunes titulacions, en els seus plans d'estudi, inclouen un projecte o treball final de carrera la superació del qual és imprescindible per obtenir el títol. Els indicadors que s'han d'avaluar pretenen obtenir una visió al més global possible, ja que fa referència a aspectes com ara els següents:

- el *manual* per al disseny, el desenvolupament, la supervisió i l'avaluació dels PFC
- la política de decisions sobre el PFC, tant pel que fa a la naturalesa com a l'adscripció acadèmica
- la qualitat de l'actuació acadèmica en el desenvolupament, la supervisió i l'avaluació
- els graus d'assoliment i de satisfacció sobre el PFC i la potència que té com a indicador global de la qualitat de la formació

Les evidències que els CAI hauran d'avaluar podran tenir orígens i naturaleses diverses. La **taula 2** de l'annex en recull un conjunt que permetrà que el CAI disposi de referents de caràcter general per a tot Catalunya. Altres evidències caldrà prendre-les d'estudis de seguiment professional, d'enquestes o bé d'opinions significatives. En qualsevol cas, cal tenir presents les indicacions donades en altres apartats de la guia pel que fa a les diferents estratègies d'obtenció d'evidències.

A2.4 Pràcticum: naturalesa, documentació i organització

En resum:

Valoreu la qualitat del pràcticum pel que fa a la seva naturalesa, documentació i organització

Molt favorable	A	Força favorable	B	Poc favorable	C	Gens favorable	D

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol

	a	b	c	d
A2.4.1. Documentació i grau d'explicitació de les competències a assolir i dels processos d'organització, supervisió i avaluació.				
A2.4.2. Pertinència de la formulació de competències respecte del perfil de formació previ de l'estudiant				
A2.4.3. Factibilitat de la posada en marxa respecte del context d'oportunitats que ofereixen les organitzacions d'acollida				
A2.4.4. Grau de definició de la naturalesa/tipologia del pràcticum				
A2.4.5. Adequació i pertinència de la tipologia de pràcticum respecte del perfil de formació dels graduats (PFG)				
A2.4.6. Adequació del perfil de competències: <ul style="list-style-type: none"> - documentació del perfil - coherència - factibilitat 				
A2.4.6. Adequació i pertinència de les organitzacions que acullen el pràcticum				
A2.4.7. Adequació del procediment d'assignació de cada estudiant a la plaça de pràcticum				

1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada
2. Canvis significatius a constatar en el darrer quinquenni
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors
4. Punts forts més significatius
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de la seva presència
6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi

A2.4. Pràcticum: naturalesa, documentació i organització

Aquest apartat està indicat per aquelles titulacions a les quals el pràcticum està inclòs a les directrius generals del títol, és a dir, consta al pla d'estudis com a tal.

El pràcticum constitueix un dels indicadors claus de l'orientació explícita professionalitzadora del perfil de formació dels graduats/graduades. D'altra banda, l'experiència del pràcticum hauria de constituir el factor més significatiu d'orientació del graduat en el seu procés de transició al món laboral. Per tant, la seva naturalesa, organització, desenvolupament i l'assoliment dels objectius proposats constitueixen aspectes a considerar en la seva avaluació.

En aquest primer apartat sobre el pràcticum, la titulació haurà de centrar-se en la seva naturalesa, en el grau de documentació del pràcticum i la seva organització.

A2.4 Pràcticum: supervisió, avaluació i resultats

En resum:

Són satisfactoris la supervisió i l'avaluació del pràcticum, així com els resultats acadèmics obtinguts pels estudiants?

Molt favorable	A	Força favorable	B	Poc favorable	C	Gens favorable	D

Indicadors:

* Vegeu l'escala de valoració a la portada del protocol

	a	b	c	d
A2.4.8. Existència d'un programa de supervisió				
A2.4.9. Adequació i pertinència dels recursos humans responsables de la supervisió del pràcticum				
A2.4.10. Grau de comunicació entre la universitat i les organitzacions que acullen els estudiants				
A2.4.11. Adequació i pertinència de l'enfocament general d'avaluació en relació al perfil d'objectius (competències) perseguit				
A2.4.12. Adequació dels criteris i les estratègies d'avaluació adoptats en l'avaluació				
A2.4.13. Qualificació del pràcticum com a indicador vàlid de la formació global de l'estudiant				
A2.4.14. Relació entre qualificació al pràcticum i qualificació global del currículum				
A2.4.16. Qualificacions dels últims 3-5 anys del pràcticum				
A2.4.15. Satisfacció dels estudiants, la universitat i les empreses/institucions amb els resultats assolits				

1. Valoració de la qualitat de l'evidència aportada
2. Canvis significatius a constatar en el darrer quinquenni
3. Comentaris/matisacions sobre les valoracions dels indicadors
4. Punts forts més significatius
5. Punts febles més significatius i possibles explicacions de la seva presència
6. Direcció de les possibles propostes de millora/canvi

A2.4. Pràcticum: supervisió, avaluació i resultats

La **taula 3** conté els principals indicadors sobre el pràcticum que ajudaran la titulació a valorar els aspectes continguts en aquest segon apartat com són la supervisió, l'avaluació i els resultats del pràcticum.

Annex 2. Taula 1: pràctiques professionalitzadores externes (PPE)

Universitat:	Titulació:
--------------	------------

Tipologia de pràctiques professionalitzadores

Descripció del tipus de pràctiques	Tipologia de les institucions (1)	Durada (2)	Nombre d'alumnes (3)	Hi ha convalidació per crèdits de lliure elecció o similars?		Està formalitzada la supervisió interna? (5)		Es coneix la satisfacció de l'alumnat? (6)	
				SÍ	NO	SÍ	NO	SÍ	NO

(1) Enumereu les pràctiques més significatives o que tenen una acollida més gran

(2) Durada mitjana (en setmanes) i explicitació de rangs (per exemple entre 8 i 10 setmanes)

(3) Nombre d'alumnes implicats en el curs 2000-2001

(4) Es poden convalidar per crèdits de lliure elecció o similar? I, en el cas que la resposta sigui afirmativa:

(5) Està formalitzada la supervisió interna o externa?

Nota: la resposta afirmativa implica l'existència d'un document "protocol" en el qual queden especificats la identificació del supervisor, així com els objectius, els contingut, les responsabilitats i el procediment d'avaluació

(6) hi ha mecanismes de recollida d'informació sobre la satisfacció dels alumnes?

Annex 2. Taula 2: projecte final de carrera

Universitat:	Titulació:
--------------	------------

Projecte final de Carrera

Cohort	N	Nre. de crèdits computables	Supervisió (1)		Durada mitjana de realització	Nre. de matriculats	% de matriculats al PFC intern	Resultats (%)				Mitjana qualificació resta del currículum
			Si	No				Aprovat	Notable	Excel.	M.H.	
1996-1999												
1999-2000												
2000-2001												

(1) Està formalitzada la supervisió interna o externa?

Nota: la resposta afirmativa implica l'existència d'un document "protocol" en el qual queden especificats la identificació del superivsor, així com els objectius, els contingut, les responsabilitats i el procediment d'avaluació

Annex 2. Taula 3: característiques del pràcticum (P)

Universitat:	Titulació:
--------------	------------

Pràcticum

Cohort	N	Nre. de crèdits	Durada temporal de la realització	Nombre d'alumnes	Institucions d'acollida	Supervisió (1)		Mitjana de qualificació del pràcticum	Mitjana de qualificació de la resta del
						Si	No		
1996-1999									
1999-2000									
2000-2001									

(1) Està formalitzada la supervisió interna o externa?

Nota: La resposta afirmativa implica l'existència d'un document "protocol" en el qual queden especificats la identificació del superivsor, així com els objectius, el contingut, les responsabilitats i el procediment d'avaluació

Annex 3: Pla(ns) específic(s) d'actuació vers la inserció professional

Introducció

Aquest annex pot ser d'utilitat per a complementar el judici avaluatiu de l'apartat 4.3 de la Guia d'Avaluació.

Té una doble perspectiva d'ús:

- a) A tall de referència general, per a orientar sobre quina tipologia d'evidències cal considerar per a emetre el judici avaluatiu
- b) Com a guia específica per a l'elaboració d'un informe *ad hoc* de la temàtica considerada

En aquest apartat es prendran en consideració totes aquelles accions de caràcter institucional que els diferents serveis específics i unitats organitzatives de gestió acadèmica porten a terme per facilitar la inserció sociolaboral de les graduades i graduats.

- a) En el cas d'existir un pla d'actuació/servei/òrgan amb especificitat en l'acció d'inserció, el **document-director** del pla constituirà el primer referent a considerar (aporteu-lo com annex).
Per tant, i atenent als indicadors/evidències sol·licitades a les **taules 1 i 3**, aporteu la informació pertinent d'aquest pla/servei/òrgan
- b) En absència de la situació anterior, expliciteu (**taules 1 a 3**) el conjunt d'accions que amb més o menys exclusivitat són dirigides a l'objectiu general de facilitar la inserció sociolaboral dels graduats i graduades

El pla d'actuació

- El pla d'actuació institucional és adequat pel que fa a facilitar la inserció sociolaboral dels graduats?

A partir del document públic del pla (aporteu-lo com a annex), valoreu-ne:

Nota: En cas d'absència de pla, efectueu la relació d'accions/serveis adreçats (*taules 1 i 3*) amb més o menys exclusivitat a aquest objectiu general

- La qualitat del seu nivell de formalització (explicitació d'objectius, accions, agents, temporalització, recursos...)
- L'adequació del pla als objectius d'inserció sociolaboral dels graduats
- La pertinència del pla en relació a la missió de la universitat i del seu PFG
- El nivell de coneixement i acceptació de la comunitat universitària
- El suport del govern de la institució i de la comunitat universitària al pla
-

Característiques de les accions/pla

- Es considera adequat el nivell de formalització i documentació (objectius, accions, agents, temporalització, recursos...) que presenta el pla?
- Es considera el conjunt de les actuacions (pla) adequat per a facilitar la inserció sociolaboral?

- És suficient el nivell de coneixement i acceptació del pla en el si de la comunitat universitària?
- El pla reflecteix un clar i decidit suport institucional (considera els diferents nivells institucionals i la seva relació amb la dependència de les accions)?

Organització de les accions

- L'estructura organitzativa destinada a proveir una actuació institucional de qualitat de cara a facilitar la inserció sociolaboral, és adequada i pertinent?

Descriu l'estructura, el seu organigrama de dependència i valoreu-ne:

- El nivell d'integració dels diferents agents, serveis, unitats implicades
- El nivell de comunicació
- La pertinència de la dependència orgànica de funcionament

Els recursos humans i materials

- Els recursos humans i materials disponibles per al desenvolupament del pla d'actuació previst són adequats i pertinents?

Explicitar-ne i valorar-ne:

- El volum, qualitat i adequació dels recursos humans implicats
(Adaptar/Complimentar la **taula 1**)
Servei/programa/activitat
Volum i tipologia de personal involucrat (formació/nivell laboral)
Nivell de dedicació en aquesta activitat
Experiència en la tasca
- El pressupost de funcionament (exclòs personal) i la seva distribució
(Adaptar/complimentar la **taula 2**)
Capítol de despesa (naturalesa de la despesa)
Activitats de destí
Import
- La infraestructura d'espais i recursos documentals

Indicadors d'activitat

- La naturalesa i el volum de les activitats dutes a terme són coherents amb l'assoliment dels objectius que faciliten la inserció sociolaboral dels graduats?

Descriure i valorar el conjunt d'activitats realitzades:

(Adaptar/complimentar la **taula 3**)

- Tipus d'activitat
- Volum de realització (per exemple nombre de cursos d'inserció, conferències, etc.)
- Intensitat/duració de les activitats
- Informació/difusió
- Ubicació (temporal i espacial) – accessibilitat a les activitats
- Volum d'assistents
- Agents d'execució

- Aquestes activitats ressenyades, estan adequadament documentades – en el disseny, execució i avaluació?

Indicadors d'assoliment i estratègies d'obtenció

- Els indicadors d'assoliment més significatius per a cada una de les tipologies d'activitats estan convenientment explicats?
 - En relació a les taxes de participació
 - En relació als objectius específics
 - En relació a la satisfacció dels usuaris
 -

APORTEU LA INFORMACIÓ QUE EVIDENCIA ELS ASSOLIMENTS ASSOLITS

- Les estratègies emprades per a obtenir evidència –en relació als assoliments del pla -, són adequades?
- Els indicadors d'assoliments permeten concloure sobre l'eficàcia del pla d'actuació?

Resultats i la seva avaluació

- Explicitar els indicadors de resultats que es consideren més rellevants en relació a la naturalesa o objectius de les diferents accions/pla:
 - Taxes de participació
 - Satisfacció dels usuaris
 - Assoliments específics/singulars
 - ...
- Són adequades les estratègies utilitzades per a l'obtenció d'evidències en relació als objectius/resultats de les accions?
- Els resultats obtinguts permeten extreure conclusions en relació a l'eficàcia del pla?

Fortaleses/debilitats i direcció de les millores possibles

El CAI, vistes les evidències i valoracions anteriors, hauria de sintetitzar els punts forts i febles, així com les propostes/direccions de canvi i de millora que caldria adoptar o considerar.

Annex 4. Resultats professionals

Introducció

Aquest annex pot ser útil per a complementar el judici avaluatiu de l'apartat 5.4 de la *Guia d'avaluació*.

Té una perspectiva d'ús doble:

- a) Com a referència general per a orientar sobre quina tipologia d'evidències cal considerar per a emetre el judici avaluatiu.
- b) Com a guia específica per a l'elaboració d'un informe *ad hoc* de la temàtica considerada.

Els referents

El CAI compta amb dos referents nous a partir dels quals pot analitzar i avaluar els resultats específics de les àrees d'estudi objectes d'avaluació:

1. El document elaborat per Pilar Figuera (UB) i Jesús Vivas (UAB), *De l'educació superior al treball: elements de reflexió i marc de referència*, que permet conèixer aspectes com ara els següents:
 - La producció de graduats a Catalunya durant la darrera dècada i la seva relació amb el context espanyol.
 - La participació dels graduats en l'estructura productiva: dades procedents de l'INEM, del Servei Català de Col·locació, de l'Enquesta de Població Activa i d'altres estudis específics han estat sistematitzades i valorades des del punt de vista tècnic.
 - La síntesi dels *Estudis d'inserció laboral dels graduats universitaris* duts a terme per les universitats catalanes. Malgrat que les seves metodologies no siguin coincidents, els resultats obtinguts poden ser d'interès en l'anàlisi evolutiva de la situació.
2. El marc que emergeix dels resultats conjunts de l'enquesta d'inserció laboral dels graduats universitaris realitzada per l'AQU. Les taules 1 i 9 recullen el tipus d'informació que s'oferirà al CAI a partir de l'explotació dels resultats d'aquesta enquesta.

En conseqüència, el CAI podrà ubicar els resultats específics de la seva titulació amb relació a aquests dos referents.

A continuació s'expliciten les qüestions avaluatives que el CAI hauria d'abordar. Cal que tingui presents les dades i la informació de la titulació i de la Universitat, com també els referents del conjunt de les universitats catalanes que recullen el document *De l'educació superior al treball: elements de reflexió i marc de referència* i els resultats de l'anàlisi de l'enquesta d'inserció laboral dels graduats universitaris.

La inserció sociolaboral dels graduats

Les evidències aportades per a valorar aquest apartat procedeixen de l'**enquesta de graduats** realitzada a la promoció 1998. Per tant, correspon al CAI valorar l'adequació/significativitat d'aquestes dades amb relació a tres criteris recollits a la **taula 1**:

1. La composició de la promoció enquestada (any de titulació 1998):
El perfil estructural (percentatge de participació de les diverses cohorts inicials de la promoció) es pot considerar representatiu de les altres promocions?
2. La taxa de resposta de l'enquesta:
El nombre de respostes a l'enquesta es considera suficient, més enllà de la possible significativitat estadística?
3. La metodologia/instrument d'obtenció de la informació:
Es considera adequada i pertinent la metodologia utilitzada, així com la seva instrumentació?

L'anàlisi anterior permetrà al CAI contextualitzar i adequar la validesa dels judicis valoratius.

- En quina mesura els resultats obtinguts confirmen o no el marc previ de referència de la pròpia titulació?

Sobre les trajectòries d'inserció

Primera inserció

A la **taula 2** s'ofereixen les dades referides a:

- El temps per accedir al primer lloc de treball.
 - La relació entre els estudis cursats i el primer treball.
- Quina valoració fa el CAI de la situació que descriuen les dades? En quina mesura es confirmen, o no, idees o imatges prèvies?

Situació actual

La **taula 3** ofereix dades sobre:

- El temps en la feina actual
 - La relació entre els estudis cursats i el treball actual (últim treball)
 - La tipologia del contracte laboral i la seva durada
 - El salari
- Quina valoració fa el CAI de la situació actual dels graduats?

Sobre les vies d'accés al treball i els factors de contractació

Tenint en consideració les dades de la **taula 4**, el CAI ha de valorar:

- La possible relació de la situació descrita amb els plans/actuacions específiques en la titulació/Universitat per a afavorir la inserció sociolaboral?
- Quines són les disfuncions més significatives observades? Atur? Sobreeducació? Hi ha desajustaments productius entre oferta i demanda, d'expectatives, etc.?
- L'opinió dels graduats sobre els factors més rellevants de la seva contractació?

- Quin suggeriments el CAI considera rellevants amb relació a les possibles accions sobre el perfil de formació dels graduats (PFG)?

Context de la inserció

La **taula 5** ofereix dades sobre:

- L'àmbit d'activitat dels graduats.
 - La tipologia d'empresa.
 - La ubicació geogràfica del treball.
-
- En quina mesura és pertinent el plantejament (enfocament) de la dimensió pràctica del perfil de formació amb relació als àmbits del pràcticum/pràctiques/convenis de cooperació educativa amb les empreses?
 - Quines accions o estratègies s'haurien de proposar amb vista a una major adequació, si s'escau, de les accions de captació de possibles col·laboracions Universitat/empresa?

Qualitat de la inserció

La **taula 6** ofereix dades sobre:

- Les funcions desenvolupades.
 - La satisfacció amb la situació laboral.
-
- Quin és el grau d'adequació entre el perfil de formació i les tasques i funcions desenvolupades?
 - Quins són els desajustaments més seriosos entre la formació inicial i el desenvolupament professional?
 - En quina mesura la situació descrita s'ajusta a les expectatives de la/les titulació/ons?

Adequació de la formació inicial

La **taula 7** ofereix informació sobre:

- La valoració del nivell de formació inicial.
 - La utilitat de la formació per al desenvolupament professional.
-
- Com valora el CAI les fortaleses i debilitats de la formació tal com la veuen els mateixos graduats?
 - Es considera adequada la formació rebuda per al desenvolupament professional?
 - Quins factors poden estar mediatitzant la valoració de la formació universitària rebuda?
 - Es considera vigent el perfil de formació dels graduats que té explicitat la titulació?

L'atur dels graduats universitaris

La **taula 8** ofereix dades sobre:

- Els graduats en atur.
 - El temps emprat en la cerca de feina.
 - Els motius dels qui no cerquen feina.
 - Les vies de cerca de feina.
 - El rebuig d'ofertes.
-
- Valoreu el percentatge de graduats a l'atur en el context del sector, el moment i el conjunt d'altres graduats de l'àrea
 - Considereu adequades les actituds i els mecanismes dels graduats en atur per afrontar la seva situació?
 - En quina mesura es consideren validades les valoracions dels graduats sobre la importància del diferents sectors per cercar feina?

Conclusió

- Amb relació a la dimensió de l'adequació de la formació al desenvolupament professional, el CAI hauria de valorar la pertinència del perfil de desenvolupament professional que emergeix de les dades com a referent per a una redefinició del perfil de formació dels graduats.
- D'altra banda, seria interessant que el CAI pogués identificar els "nínxols" ocupacionals més significatius que poguessin servir de referent en els processos de reforma dels plans d'estudi.
- Finalment, el CAI hauria de proposar les accions pertinents per a difondre la informació generada amb l'objectiu de crear "imatges correctes" de la situació laboral dels egressats.

Fortaleses/debilitats i direcció de les millores possibles

El CAI, un cop vistes les evidències i valoracions anteriors, hauria de sintetitzar els punts forts i febles, així com les propostes i direccions de canvi i millora que caldria adoptar o considerar.

Annex 5. Recerca

El perquè d'aquest apartat

Amb independència dels mecanismes d'avaluació de la recerca existents, és obvi que per tal de poder emetre un judici sobre la qualitat d'un ensenyament és molt interessant considerar certs resultats de la recerca.

D'aquesta manera, en forma d'annex, aquest apartat permet als comitès que ho vulguin, fer una aproximació a aquesta dimensió, i més concretament sobre el professorat implicat i les interaccions entre la recerca i la docència de la titulació. Així, i pel que fa al perfil del professorat, és evident que conèixer una de les activitats fonamentals de bona part dels professors implicats en la titulació és una informació molt interessant, especialment per al comitè extern d'avaluació. Quant a la interacció recerca/docència, una titulació que es plantegi millorar la seva qualitat no pot obviar l'anàlisi d'aquesta interacció, especialment pel que fa a les conseqüències en el disseny del currículum, l'estructura de la plantilla, etc.

En cap cas es tracta d'avaluar de manera individual i completa la recerca que es duu a terme en els departaments implicats en l'ensenyament, sinó de descobrir quines són les possibilitats reals d'actuació de la institució per a millorar les activitats d'R+D.

a) El perfil de recerca del professorat

Taula 1. Perfil de recerca del professorat de la titulació					
	Nombre	Sexennis de recerca atorgats	Sexennis atorgats en el darrer sexenni	Direccions/investigador sexenni principal	Nombre de tesis dirigides
CU					
TU					
CEU					
TEU					

Taula 2. Publicacions	
Nom del professor	Publicació més significativa, en el darrer quinquenni/any (a judici de cada professor)

A partir de la informació que recullen les **taules 1 i 2**:

- El perfil de recerca del professorat, es considera adequat a les característiques de la titulació?
- Les temàtiques de recerca responen als continguts significatius dels programes del pla d'estudis?

b) La interacció recerca/docència

Pel que fa a aquest apartat, la guia proposa al comitè intern que, en els quatre àmbits assenyalats, respongui les preguntes clau següents:

a) Recerca /currículum:

- 1) Com afecta la recerca a l'orientació dels currículum pel que fa a l'optativitat?
- 2) Quina és la implicació dels alumnes de darrer curs/cicle en tasques de suport a la recerca?
- 3) Considerant les condicions d'estructura i dedicació, les oportunitats i els recursos, és adequada l'activitat de recerca als continguts de la titulació?

b) Recerca / plantilla:

- 1) Com s'afronta dins de la titulació la relació docència/recerca?
- 2) L'estructura de la plantilla és idònia per a una adequada relació docència/recerca?

c) Divulgació de la recerca:

- 1) Quines accions es duen a terme per tal d'acostar l'activitat de recerca a la comunitat de la titulació?
- 2) Com valoren la recerca les publicacions específiques d'investigació docent amb projecció externa a la titulació?

d) Interacció entre grups

- 1) Hi ha interacció entre els diferents grups de recerca que permeti establir objectius amplis a escala de Departament o de Facultat?

Annex 6. Document de comprovació de l'autoestudi

Introducció

Aquesta eina està pensada perquè les unitats tècniques facin la revisió final de l'autoestudi abans d'adreçar-lo a l'AQU i al comitè extern. L'objectiu és assegurar que hagin estat tractades totes les dimensions a avaluar, que contingui tots els apartats que proposa la guia i que reculli les taules de dades i altres evidències, especialment aquelles que menciona l'autoinforme.

Hi haurà ítems pels quals la revisió es limitarà a la seva existència (sí/no), mentre que altres qüestions s'hauran de revisar de forma qualitativa (adequació dels judicis, de la descripció). Per tant, la escala de revisió serà per les evidències del primer cas del tipus sí/no i per les del segon, es proposa l'escala de valoració "a, b, c, d" (on "a" és molt adequat i "d" gens adequat).

La revisió tècnica, per cadascun dels capítols de la part "A" de la *Guia d'avaluació*, es realitza en dos grans apartats:

- Revisió de la "graella" de valoracions dels indicadors.
- Revisió de l'apartat valoratiu.

El document s'acaba amb un apartat en el qual el responsable tècnic de la Universitat pot incloure consideracions o comentaris que farà arribar tant al CAI, si és que cal revisar l'autoestudi, com al CAE, si és que cal aclarir o justificar qualsevol aspecte (informació addicional).

Check-list de comprovació tècnica de l'autoinforme			
Titulació:			
Data:			
Responsable:			

Grau de compliment Graella d'indicadors			Apartat de Valoració											
<i>Existència</i>	<i>Si</i>	<i>No</i>	Grau de compliment				Descripció adequada				Valoració adequada			
0. El procés d'avaluació intern			<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
			<i>Escala valorativa</i>											
			Valoració de la qualitat de les evidències											
			Canvis quinquenni											
			Comentaris											
			Punts forts											
			Punts febles											
			Millors											

Grau de compliment Graella d'indicadors			Apartat de valoració												
<i>Existència</i>	<i>Si</i>	<i>No</i>													
1. Posició Estratègica			Grau de compliment				Descripció adequada				Valoració adequada				
			<i>Escala valorativa</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
			Valoració de la qualitat de les evidències												
			Canvis quinquenni												
			Comentaris												
			Punts forts												
			Punts febles												
			Millores												

Grau de compliment Graella d'indicadors			Apartat de valoració												
<i>Existència</i>	<i>Si</i>	<i>No</i>													
2. Capacitat Sistema			Grau de compliment				Descripció adequada				Valoració adequada				
			<i>Escala valorativa</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
			Valoració de la qualitat de les evidències												
			Canvis quinquenni												
			Comentaris												
			Punts forts												
			Punts febles												
			Millores												

Grau de compliment Graella d'indicadors			Apartat de valoració												
<i>Existència</i>	<i>Si</i>	<i>No</i>													
3. Programa de formació			Grau de compliment				Descripció adequada				Valoració adequada				
			<i>Escala valorativa</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
			Valoració de la qualitat de les evidències												
			Canvis quinquenni												
			Comentaris												
			Punts forts												
			Punts febles												
			Millores												

Nivell de compliment Graella d'indicadors			Apartat de valoració															
<i>Existència</i>	<i>Si</i>	<i>No</i>																
4. Desenvolupament de l'ensenyament			Grau de compliment				Descripció adequada				Valoració adequada							
			<i>Escala valorativa</i>				<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
			Valoració de la qualitat de les evidències															
			Canvis quinquenni															
			Comentaris															
			Punts forts															
			Punts febles															
			Millors															

Grau de compliment Graella d'indicadors			Apartat de valoració															
<i>Existència</i>	<i>Si</i>	<i>No</i>																
5. Qualitat dels resultats			Grau de compliment				Descripció adequada				Valoració adequada							
			<i>Escala valorativa</i>				<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
			Valoració de la qualitat de les evidències															
			Canvis quinquenni															
			Comentaris															
			Punts forts															
			Punts febles															
			Millors															

Grau de compliment Graella d'indicadors			Apartat de valoració															
<i>Existència</i>	<i>Si</i>	<i>No</i>																
6. 1r any d'universitat			Grau de compliment				Descripció adequada				Valoració adequada							
			<i>Escala valorativa</i>				<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
			Valoració de la qualitat de les evidències															
			Canvis quinquenni															
			Comentaris															
			Punts forts															
			Punts febles															
			Millors															

Taulas de dades	Grau de compliment				
	<i>Escales de valoració</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
Taula 1a. Dades generals de la Universitat. Docència					
Taula 1b. Dades generals de la Universitat. Altres dades					
Taula 2. Demanda i qualitat de l'accés					
Taula 3. Indicadors de la matrícula					
Taula 4. El pla d'estudis					
Taula 5. Metodologia docent de la titulació					
Taula 6. Programa de la titulació					
Taula 7. Resultats acadèmics					
Taula 8. Indicadors de distribució, rendiment acadèmic i graduació					
Taula 9. Anàlisi de les cohorts					
Taula 10. El professorat: tipologia i plantilla					
Taula 11. Tipologia d'espais en el centre on s'adscriu la titulació					
Taula 12. Tipologia d'espais utilitzats per la titulació					
Taula 13. Biblioteca					
Taula 14. Taxa d'inserció laboral					
Taula 15. Qualitat de la inserció laboral					
Taula 16. Nivell i adequació de la formació					

Consideracions finals
AI CAI:
AI CAE: